

Doktorsexaminerades etablering på arbetsmarknaden

Examinerade 2013–2020

Doktorsexaminerades etablering på arbetsmarknaden

Examinerade 2013–2020

Utgiven av Universitetskanslersämbetet 2024

Författare: Louisa Vogiazides, Anders Viberg, Fredrik Bergenfeldt

Diarienummer: 51- 00001-24

Rapportnummer: 2024:31

Universitetskanslersämbetet • Hammarbybacken 31 • Box 6024, 121 06 Johanneshov
tfn 08-563 085 00 • e-post registrator@uka.se • www.uka.se

Innehåll

Sammanfattning.....	4
Inledning.....	5
Syfte och genomförande.....	5
Disposition.....	8
Doktorsexaminerade – en översikt.....	9
Jämn könsfördelning bland dem som avlägger doktorsexamen.....	9
Andelen utländska doktorsexaminerade har ökat.....	10
Medicin och hälsovetenskap är störst.....	12
Män i majoritet på tekniska lärosäten.....	13
Hur många är etablerade?.....	14
Fyra av fem doktorsexaminerade är etablerade.....	14
Endast liten skillnad i andelen kvinnor och män som är etablerade.....	15
Etableringen ökar med tiden efter doktorsexamen.....	16
Examinerade på grundnivå och avancerad nivå etablerar sig snabbare.....	17
Vilka är etablerade?.....	19
Högst etablering inom medicin och hälsovetenskap.....	19
Examinerade från Linköpings universitet och Chalmers i topp.....	21
Svenska doktorsexaminerade med utländsk bakgrund har lägre etablering.....	22
Utländska doktorsexaminerade har en lägre etablering.....	24
Var arbetar de som är etablerade?.....	29
Majoriteten arbetar utanför högskolesektorn.....	29
Vanligare med företagande inom samhällsvetenskap och humaniora och konst.....	33
Vanligast att arbeta som universitets- och högskolelärare för samhällsvetare.....	34
Lektorer vanligaste tjänstekategori bland etablerade inom högskolan.....	37
Hälften av de etablerade utanför högskolan jobbar privat.....	37
Avslutande diskussion.....	39
Referenser.....	42
Bilaga 1. Beskrivning av etableringsmättet.....	44
Bilaga 2. Läsanvisning.....	49
Bilaga 3. Definitioner och begreppsförklaringar.....	50
Bilaga 4. Etableringsgrad per forskningsämnesområde och lärosäte.....	53

Sammanfattning

I den här rapporten presenterar vi etableringen för personer som tog ut en doktorsexamen under åren 2013–2020. Analysen visar att de flesta doktorsexaminerade har en stark ställning på arbetsmarknaden. Av de doktorsexaminerade 2013–2018 var 84 procent etablerade tre år efter examen. Etableringen skiljer sig inte nämnvärt mellan kvinnor och män. Det var 85 procent av kvinnorna och 83 procent av männen som var etablerade tre år efter examen.

Trots att majoriteten av doktorsexaminerade har en bra ställning på arbetsmarknaden finns det skillnader i etableringsgraden mellan olika forskningsämnesområden. Forskarutbildningar inom medicin och hälsovetenskap, teknik samt samhällsvetenskap leder till en särskilt hög etableringsgrad. Etableringen är något lägre för doktorsexaminerade inom humaniora och konst samt naturvetenskap.

Utländska doktorsexaminerade utgör en allt större andel av alla doktorsexaminerade vid svenska lärosäten. Drygt hälften av de utländska doktorsexaminerade stannar kvar i Sverige efter avlagd doktorsexamen. Samtidigt har andelen som stannar ökat under de senaste åren. Denna grupp har dock en lägre etablering på arbetsmarknaden. För de utländska doktorsexaminerade 2013–2018 som bodde kvar i landet tre år efter examen var etableringsgraden 73 procent, medan motsvarande siffra för svenska doktorsexaminerade var 87 procent. Det är dock viktigt att notera att etableringsgraden för utländska doktorsexaminerade troligtvis är något underskattad eftersom en del personer kan ha lämnat landet utan att ha anmält sin flytt.

Ett annat resultat är att det tar längre tid för doktorsexaminerade att etablera sig på arbetsmarknaden jämfört med examinerade på grundnivå och avancerad nivå. Tre år efter examen hade doktorsexaminerade uppnått samma etableringsgrad som examinerade på grundnivå och avancerad nivå hade uppnått endast ett år efter examen.

Mer än hälften av de doktorsexaminerade med etablerad ställning på arbetsmarknaden (56 procent) arbetade utanför högskolesektorn tre år efter sin doktorsexamen. 29 procent arbetade kvar på samma lärosäte där de tog sin doktorsexamen, och 15 procent arbetade vid ett annat lärosäte.

Inledning

Att undersöka doktorsexaminerades etablering på arbetsmarknaden är viktigt av flera skäl. Ur ett kompetensförsörjningsperspektiv är det viktigt att analysera i vilken utsträckning forskarutbildningen är dimensionerad utifrån arbetsmarknadens behov. För doktorander är det viktigt att veta om deras doktorsexamen leder till en god ställning på arbetsmarknaden. Slutligen kan etableringsstatistik också vara ett underlag för lärosätena för att följa upp hur väl deras doktorander etablerar sig på arbetsmarknaden.

Syfte och genomförande

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har en uppgift enligt instruktionen att följa och redovisa de examinerades etablering på arbetsmarknaden.¹ Sedan 2003 har vi, och tidigare Högskoleverket, genomfört uppföljningar för examinerade på grundnivå och avancerad nivå. För doktorsexaminerade har uppföljningen skett ungefär vart tredje år. Den senaste rapporten publicerades 2021 och fokuserade på examinerade 1998–2017.²

Den här rapporten undersöker etableringen på arbetsmarknaden för de som tog en doktorsexamen inom den svenska högskolan under perioden 2013–2020 (personer med licentiatexamen som högsta utbildningsnivå ingår inte i den här undersökningen). Några frågor som studien besvarar är: hur stor andel av de doktorsexaminerade är etablerade på arbetsmarknaden? Finns det några skillnader i etableringsgrad mellan doktorsexaminerade inom olika forskningsämnesområden?³ I vilken utsträckning arbetar de etablerade inom högskolesektorn?

Redovisningen i den här rapporten kommer huvudsakligen att fokusera på uppföljning av examinerades ställning på arbetsmarknaden tre år efter avlagd doktorsexamen. UKÄ bedömer att det är en rimlig tidsram för en uppföljning, eftersom doktorsexaminerade i många fall är tämligen specialiserade. Det kan därför ta tid att hinna etablera sig på arbetsmarknaden. För att förstå hur etableringen förändras över tid redovisas även ställning på arbetsmarknaden ett respektive fem år efter avlagd doktorsexamen.

---

¹ Förordning (2012:810) med instruktion för Universitetskanslersämbetet.

² Universitetskanslersämbetet (2021) *Doktorsexaminerades etablering på arbetsmarknaden: Examinerade 1998–2017*.

³ Andelen etablerade av de examinerade kallas för etableringsgrad.

Data

Grunden till våra analyser består av longitudinella registerdata på individnivå. Data om examinerades ställning på arbetsmarknaden kommer från SCB:s longitudinella integrationsdatabas för sjukförsäkrings- och arbetsmarknadsstudier LISA. I LISA finns uppgifter om samtliga personer i åldern 16 år eller äldre som har varit folkbokförda i Sverige den 31 december respektive år. Bland annat finns uppgifter om sysselsättning, inkomster och yrke.⁴

Uppgifter om examina och studenter kommer från Universitets- och högskoleregistret. Registret innehåller uppgifter från universitet och högskolors studieadministrativa system.

Arbetsmarknadsställning består av fyra kategorier

Rapporten beskriver doktorsexaminerades ställning på arbetsmarknaden. Ställningen på arbetsmarknaden delas in i fyra kategorier utifrån hur väl etablerad personen är:

- *Etablerad ställning* – god ställning på arbetsmarknaden
- *Osäker ställning* – relativt låg arbetsinkomst eller förekomst av arbetslöshet
- *Svag ställning* – låg arbetsinkomst eller förekomst av heltidsarbetslöshet en stor del av året
- *Utanför arbetsmarknaden* – ingen arbetsinkomst.

De här fyra kategorierna ingår i analysen och utgör basen när andelsberäkningarna görs för doktorsexaminerade. För en mer utförlig beskrivning av kategorierna av arbetsmarknadsställning, se bilaga 1.

För att räknas som *etablerad* på arbetsmarknaden krävs att personen var sysselsatt i november under det aktuella uppföljningsåret, att den hade en årlig arbetsinkomst som överstiger 260 300 kr (år 2021)⁵ och att den inte har varit arbetslös någon gång under året. Etableringsmålet är relativt strikt och innebär att individerna är väl förankrade på arbetsmarknaden. Det här måttet är definierat på samma sätt som i UKÄ:s rapporter om etableringen bland examinerade på grund- och avancerad nivå.

---

⁴ När den här rapporten skrivs är 2022 det senaste år som SCB har färdigställt uppgifter för sysselsättning, inkomst och yrke. År 2021 är dock det sista uppföljningsåret i den här studien. Anledningen är att från och med 2022 använder SCB en ny datakälla, den registerbaserade statistiken i Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS). BAS ersätter Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) som var grunden till etableringsstatistiken fram till uppföljningsåret 2021. Samtidigt som denna rapporten skrevs har UKÄ och SCB analyserat hur övergången till BAS påverkar etableringsmålet. UKÄ:s bedömning är att bytet av datakälla endast påverkar etableringsmålet marginellt och därmed inte påverkar jämförbarheten över tid avseende etableringsstatistiken.

⁵ Inkomstgränsen är anpassad för att deltidsarbetande och föräldralediga ska kunna innefattas i gruppen etablerade.

Mer om data och metod finns i bilaga 1 *Beskrivning av etableringsmättet*. En *läsanvisning* finns i bilaga 2, medan bilaga 3 innehåller *definitioner och begreppsförklaringar*.

Undersökningspopulationen

I den här studien skiljer vi mellan en *baspopulation* och en *undersökningspopulation*. *Baspopulationen* består av alla individer som tog en doktorexamen under läsåren som ingår i studien. För att kunna göra en rimlig uppföljning av individernas arbetsmarknadsställning utesluter *undersökningspopulationen* två grupper av personer.

- Den första gruppen som exkluderas är examinerade som i december under uppföljningsåret inte ingick i den svenska befolkningen. Dessa personer kan exempelvis ha flyttat till ett annat land, eller avlidit. Personer som helt saknar disponibel inkomst under uppföljningsåret exkluderas också eftersom de antas ha lämnat Sverige.
- Den andra gruppen som exkluderas är personer som studerar under uppföljningsåret och därför inte står till arbetsmarknadens förfogande.

Totalt tog 16 990 individer en doktorexamen under åren 2013–2018. De utgör *baspopulationen* för de läsåren. Av dessa ingick 3 400 personer inte längre i befolkningen och 220 personer studerade vid uppföljningen tre år efter examen. *Baspopulationen* minskas därmed från 16 990 personer till en slutlig undersökningspopulation om 13 370 personer (tabell 1).

Tabell 1. *Baspopulation och undersökningspopulation. Doktorsexaminerade åren 2013–2018, uppföljning tre år efter examen.*

	Antal	Andel
Examinerade i <i>baspopulationen</i>	16 990	100
Examinerade som studerar	220	1
Examinerade utanför <i>populationen</i>	3 400	20
Examinerade i <i>undersökningspopulationen</i>	13 370	79

Avgränsningar

Det finns flera anledningar till att doktorsexaminerades etablering på arbetsmarknaden kan underskattas. Först och främst fortsätter många doktorsexaminerade sin meritering inom särskilda meriteringsanställningar, i vissa fall med postdoktorala stipendier. Stipendiefinansierade postdoktorer är inte anställda av ett lärosäte och har inte rätt att få arbetsbaserade förmåner som exempelvis sjukpenning eller föräldrapenning från Försäkringskassan. Postdoktorala stipendier är

i princip skattefria, och räknas därmed inte som en arbetsinkomst i statistiken. Doktorsexaminerade med den typen av försörjning kommer därför inte definieras som etablerade i den här studien. Det finns i nuläget inga exakta uppgifter om gruppens storlek, men, enligt en uppskattning av Sveriges universitetslärare (SULF), handlar det om runt en femtedel av det totala antalet postdoktorer i Sverige motsvarande 660 personer (utifrån 2018 års siffror över anställda postdoktorer).⁶

En annan anledning till att etableringsgraden kan vara något underskattad i denna studie är att vi saknar uppgifter om personer som arbetspendlar till ett närliggande land såsom Danmark. Dessa personer anses inte som sysselsatta i vår statistik och deras arbetsinkomst räknas inte med.⁷ Det kan också vara så att vissa doktorsexaminerade har lämnat Sverige utan att ha anmält sin utlandsflytt. Dessa är då fortsatt folkbokförda i Sverige och kan hamna i kategorin Utanför arbetsmarknaden.⁸

Till sist fokuserar vår studie endast på examinerade med doktorsexamen. Därmed utesluts en annan grupp examinerade på forskarnivå, de som tar ut en licentiatexamen. Anledningen är att en stor andel licentiatexaminerade fortsätter studera mot en doktorsexamen. Bland licentiatexaminerade 2013–2020 studerade drygt 70 procent ett år efter examen. Licentiatexaminerade är också en relativt liten och minskande grupp. År 2023 utgjorde de 13 procent av alla examinerade på forskarnivå.⁹

Disposition

Rapporten börjar med en översikt av gruppen doktorsexaminerade. Efter det följer statistik om deras etablering på arbetsmarknaden, exempelvis utifrån forskningsämnesområde, lärosäte, samt för svenska eller utländska doktorsexaminerade. Den efterföljande analysen fokuserar på de doktorsexaminerade som var etablerade på arbetsmarknaden tre år efter examen. Vi beskriver om de fanns kvar inom högskolesektorn, om de hade flyttat mellan lärosäten, och vilka typer av yrken de hade. Slutligen presenteras avslutande reflektioner om studiens resultat. Varje kapitel börjar med en sammanfattning av de viktigaste resultaten.

---

⁶ Sveriges universitetslärare (2020) *Var femte postdok finns inte i statistiken*.
<https://universitetslararen.se/2020/05/29/var-femte-postdok-finns-inte-i-statistiken/>

⁷ I framtida uppföljningar av etableringen på arbetsmarknaden kommer dock arbetsinkomster av personer som är bosatta i Sverige och arbetar i annat nordiskt land att kunna räknas med i etableringsstatistiken. Anledningen är att etableringsstatistiken från och med uppföljningsåret 2022 grundas på registerbaserad statistik i Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS). BAS ersätter Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) som var grunden till etableringsstatistiken fram till uppföljningsåret 2021.

⁸ Notera att personer som är folkbokförda i Sverige men inte har någon disponibel inkomst alls under uppföljningsåret antas ha lämnat landet i vår statistik (se bilaga 1).

⁹ Universitetskanslersämbetet och Statistikmyndigheten SCB (2024) *Universitet och högskolor. Doktorander och examina på forskarnivå 2023*. UF 21 SM 2401.

Doktorsexaminerade – en översikt

Det här kapitlet ger en översikt över doktorsexaminerade i Sverige.

De viktigaste resultaten:

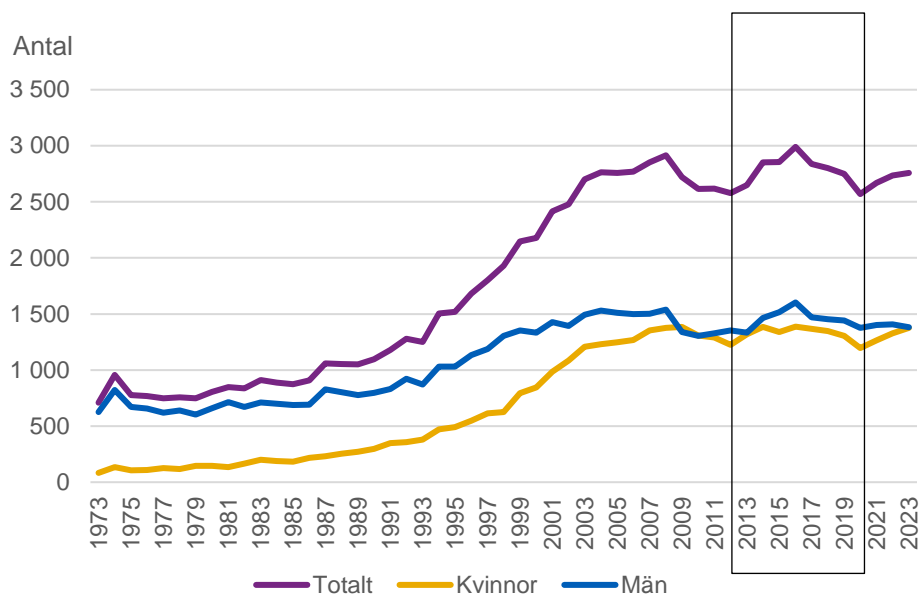
- Mellan 2 500 och 3 000 personer tar ut en doktorsexamen varje år. Bland doktorsexaminerade 2013–2020 var 48 procent kvinnor och 52 procent män.
- Andelen utländska doktorsexaminerade har ökat under den senaste tioårsperioden.
- Antalet doktorsexaminerade var flest inom medicin och hälsovetenskap, följt av naturvetenskap.

Jämn könsfördelning bland dem som avlägger doktorsexamen

Under studiens uppföljningsperiod 2013–2020 var det 22 300 personer som tog en doktorsexamen. Av dem var 10 640 kvinnor (48 procent) och 11 650 män (52 procent).

Det genomsnittliga årliga antalet doktorsexaminerade i Sverige har mer än tredubblats sedan början av 1970-talet (figur 1). Antalet doktorsexaminerade ökade kraftigt under 1990-talet och början av 2000-talet, särskilt bland kvinnor. Under de två senaste decennierna har det årliga antalet doktorsexaminerade fluktuerat något mellan 2 500 och 3 000 personer. Sett till utvecklingen av antalet doktorsexaminerade under studiens uppföljningsperiod (2013–2020) noteras en tämligen kraftig ökning 2013–2016, följt av en minskning 2017–2020.

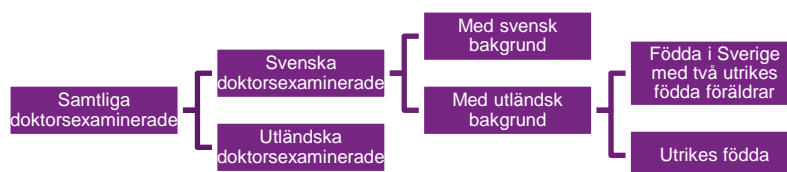
Figur 1. Antal doktorsexaminerade per år, 1973–2023 (uppdelat på kön). Rutan indikerar doktorsexaminerade som ingår studiens uppföljningsperiod (2013–2020).

Andelen utländska doktorsexaminerade har ökat

UKÄ:s statistik skiljer mellan svenska och utländska doktorsexaminerade, och gruppen svenska doktorsexaminerade består av två undergrupper: de med svensk bakgrund och de med utländsk bakgrund (figur 2). Utländska doktorsexaminerade avser de personer som var utländska doktorander, det vill säga att de kom till Sverige för att genomgå en utbildning på forskarnivå. De har antingen beviljats uppehållstillstånd för studier mindre än två år innan doktorandstudierna påbörjades eller så är de utrikes födda och har invandrat mindre än två år innan doktorandstudierna påbörjades. Till gruppen svenska doktorsexaminerade med svensk bakgrund räknas de som är födda i Sverige och har minst en svenskfödd förälder. Till gruppen svenska doktorsexaminerade med utländsk bakgrund ingår personer som antingen själva är utrikesfödda eller är födda i Sverige men har föräldrar som båda är utrikesfödda.

Figur 2. Klassifikation av doktorsexaminerade efter bakgrund.

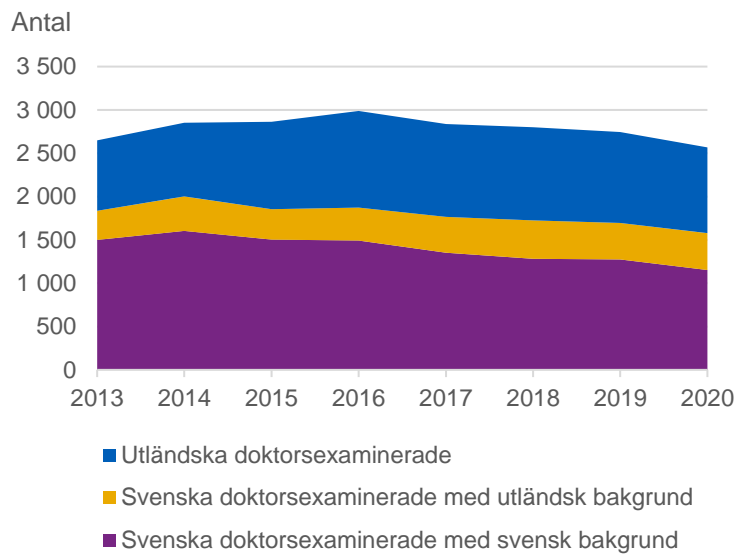
Hälften av alla doktorsexaminerade 2013–2020 var svenska doktorsexaminerade med svensk bakgrund, 14 procent var svenska doktorsexaminerade med utländsk bakgrund och 36 procent var utländska doktorsexaminerade (tabell 2). Det var fler män än kvinnor bland utländska doktorsexaminerade. Andelen examinerade kvinnor med utländsk bakgrund var däremot högre.

Tabell 2. Antal och andel doktorsexaminerade 2013–2020, svenska doktorsexaminerade per svensk/utländsk bakgrund och utländska doktorsexaminerade. Totalt och uppdelat på kön.

	Totalt		Kvinnor		Män	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Svenska doktorsexaminerade	14 330	64	7 550	71	6 780	58
<i>Utländsk bakgrund</i>	3 170	14	1 710	16	1 460	13
<i>Svensk bakgrund</i>	11 160	50	5 840	55	5 310	46
Utländska doktorsexaminerade	7 970	36	3 090	29	4 880	42
Totalt	22 300	100	10 640	100	11 650	100

Under perioden 2013–2020, som är fokus för den här rapporten, har sammansättningen av utländska och svenska doktorsexaminerade förändrats. Gruppen svenska doktorsexaminerade med svensk bakgrund har minskat från 57 procent av alla doktorsexaminerade 2013 till 45 procent 2020 (figur 3). Samtidigt ökade andelen utländska doktorsexaminerade, från 31 procent av alla doktorsexaminerade 2013 till 39 procent 2020. Även gruppen svenska doktorsexaminerade med utländsk bakgrund har ökat från 13 procent av alla doktorsexaminerade till 17 procent av alla doktorsexaminerade under perioden.

Figur 3. Antal doktorsexaminerade 2013–2020, svenska doktorsexaminerade per nationell bakgrund och utländska doktorsexaminerade.

Medicin och hälsovetenskap är störst

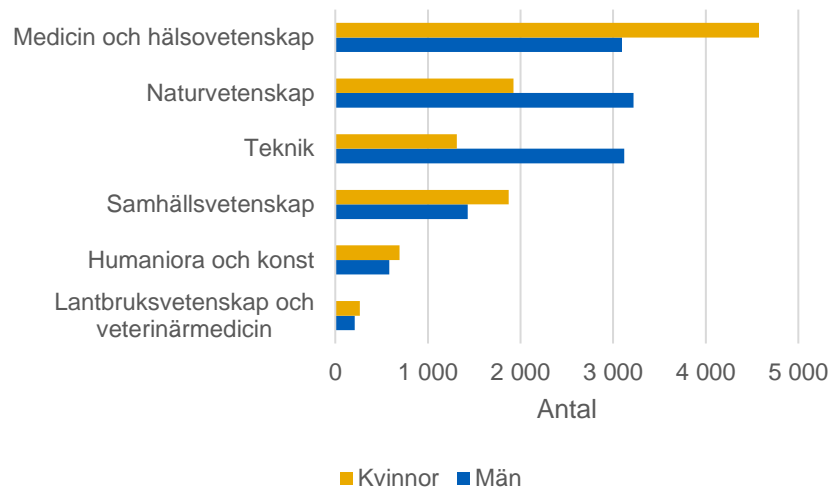
I Sverige delas statistiken om forskningen och forskarutbildningen in i sex olika forskningsämnesområden.¹⁰ För forskningsämnesområdena ser det väldigt olika ut både när det gäller antalet doktorsexaminerade och könsfördelningen.

Bland doktorsexaminerade 2013–2020 var medicin och hälsovetenskap det största forskningsämnesområdet, följt av naturvetenskap (figur 4). Medicin och hälsovetenskap hade överlägset flest kvinnor med doktorsexamen, medan naturvetenskap hade flest män. Den största skillnaden mellan kvinnor och män i antalet doktorsexaminerade fanns inom teknik, där männen var i majoritet. Inom lantbruksvetenskap och veterinärmedicin, samhällsvetenskap samt humaniora och konst var könsfördelningen jämn.

För utländska doktorsexaminerade var naturvetenskap det största forskningsämnesområdet (med 34 procent av doktorsexaminerade 2013–2020), följt av teknik (28 procent) och medicin och hälsovetenskap (24 procent).

¹⁰ Statistiken om forskningen i Sverige delas in i sex forskningsämnesområden enligt standard för svensk indelning av forskningsämnen 2011: naturvetenskap, teknik, medicin och hälsovetenskap, lantbruksvetenskap och veterinärmedicin, samhällsvetenskap, humaniora och konst.

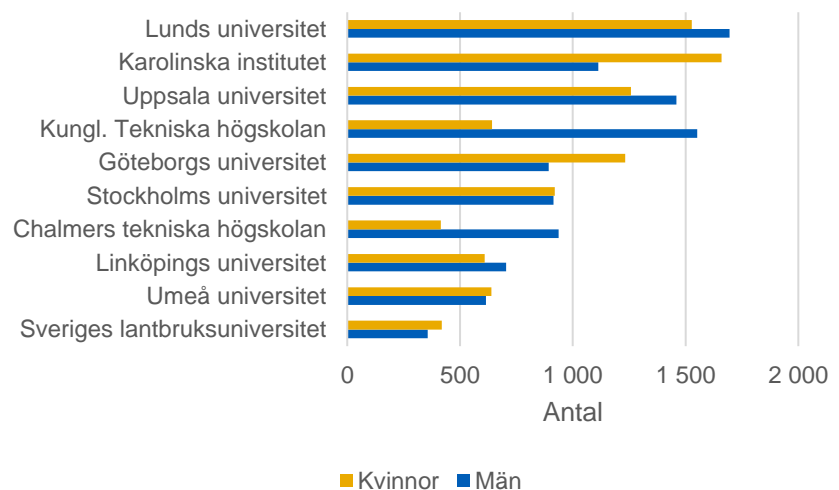
Figur 4. Antal doktorsexaminerade per forskningsämnesområde, 2013–2020 (uppdelat på kön). Sorterat på det totala antalet doktorsexaminerade.

Män i majoritet på tekniska lärosäten

Av alla undersökta lärosäten hade Lunds universitet flest doktorsexaminerade 2013–2020 (3 220 examinerade) (figur 5). Karolinska institutet hade näst flest doktorsexaminerade med 2 770 individer. Männerna var i majoritet på tekniska lärosäten, 71 procent på Kungliga Tekniska Högskolan och 69 procent på Chalmers tekniska högskola.

Figur 5. Antal doktorsexaminerade för de 10 lärosätena med flest doktorsexaminerade under perioden 2013–2020 (uppdelat på kön). Sorterat på det totala antalet doktorsexaminerade.

Hur många är etablerade?

I det här kapitlet redovisar vi hur doktorsexaminerade har etablerat sig på arbetsmarknaden tre år efter att de avlagt examen. Det redovisas även skillnader i etableringsgrad ett respektive fem år efter examen. Vidare jämförs doktorsexaminerades etablering med etableringen av examinerade på grundnivå och avancerad nivå.

De viktigaste resultaten:

- Majoriteten av de doktorsexaminerade har en stark ställning på arbetsmarknaden. Av de doktorsexaminerade 2013–2018 var 84 procent etablerade tre år efter examen.
- Etableringen är något högre bland kvinnor. 85 procent av kvinnorna och 83 procent av männen var etablerade tre år efter examen.
- Etableringen ökar med tiden efter doktorsexamen. Etableringsgraden ett, tre respektive fem år efter doktorsexamen var 71 procent, 84 procent och 86 procent.
- Det tar längre tid för doktorsexaminerade att etablera sig på arbetsmarknaden jämfört med högskoleexaminerade på grundnivå och avancerad nivå.

Fyra av fem doktorsexaminerade är etablerade

Av de doktorsexaminerade 2013–2018 var 85 procent av kvinnorna och 83 procent av männen etablerade tre år efter examen (totalt var 84 procent etablerade) (figur 6).

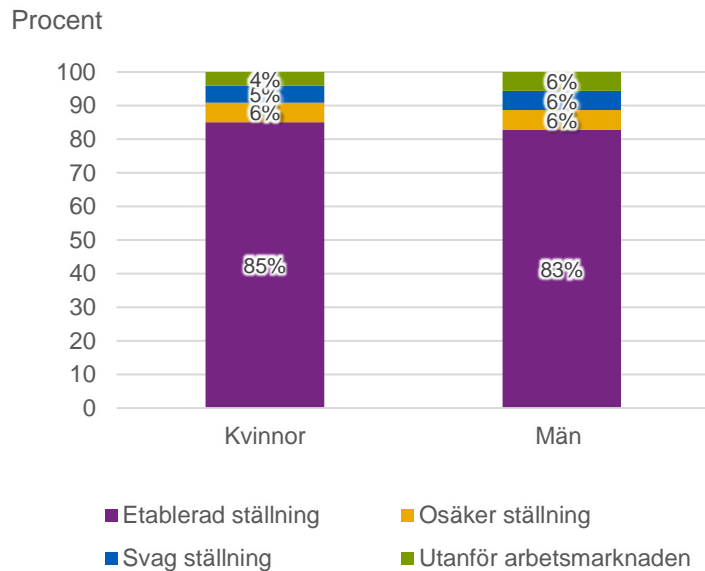
6 procent av både kvinnorna och männen hade en osäker ställning på arbetsmarknaden, vilket innebär en relativt låg arbetsinkomst eller någon förekomst av arbetslöshet under året.

Av kvinnorna hade 5 procent en svag arbetsmarknadsställning, medan motsvarande andel för männen var 6 procent. En svag ställning betyder låg arbetsinkomst eller förekomst av heltidsarbetslöshet en stor del av året.

Den sista kategorin, utanför arbetsmarknaden, innebär att personen helt saknar arbetsinkomst. Av de som avlade en doktorsexamen 2013–2018 var 4 procent av kvinnorna och 6 procent av männen utanför

arbetsmarknaden tre år efter doktorsexamen. Denna kategori kan innehålla stipendiefinansierade postdoktorer. Eftersom stipendier för postdoktorer är skattefria, räknas de inte som arbetsinkomster i vår statistik. Kategorin utanför arbetsmarknaden kan också omfatta personer som har lämnat landet utan att ha anmält sin flytt och därför är fortsatt folkbokförda i Sverige.

Figur 6. Arbetsmarknadsställning (procent) för doktorexaminerade 2013–2018, tre år efter doktorexamen (uppdelat på kön).

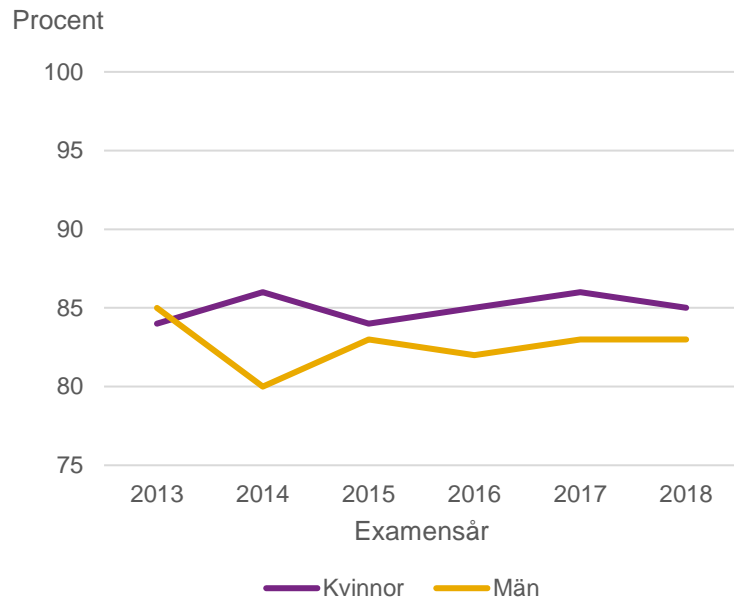
Endast liten skillnad i andelen kvinnor och män som är etablerade

Etableringsgraden skiljer sig inte nämnvärt mellan kvinnor och män. Av de doktorexaminerade 2013–2018 var kvinnornas etableringsgrad tre år efter examen 2 procentenheters högre än männens, respektive 85 och 83 procent. Kvinnor hade en något högre etableringsgrad än män för samtliga examensårsgångar, förutom 2013 (figur 7).

Kvinnornas något högre etableringsgrad är en relativt ny trend. I UKÄ:s tidigare uppföljning av doktorexaminerade 1998–2017 hade männen en något högre genomsnittlig etableringsgrad. Där var andelarna 81 procent för kvinnorna och 82 procent för männen.¹¹

¹¹ Universitetskanslersämbetet (2021) *Doktorexaminerades etablering på arbetsmarknaden – Examinerade åren 1998–2017*.

Figur 7. Etableringsgrad (procent) tre år efter doktorsexamen, uppdelat på kön. Doktorsexaminerade 2013–2018. Notera brutna y-axel.

Etableringen ökar med tiden efter doktorsexamen

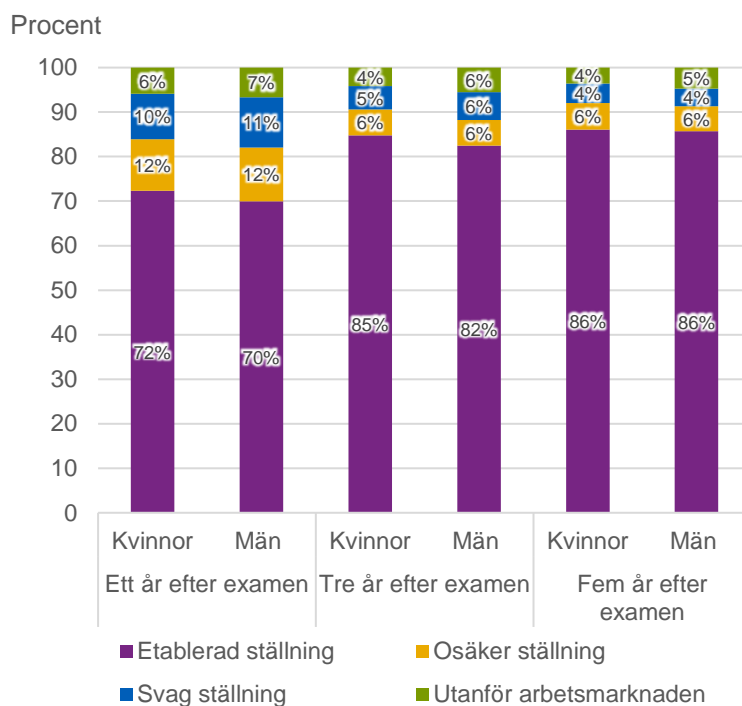
För de doktorsexaminerade 2013–2016, som vi har följt upp fem år efter examen, ökade etableringsgraden med tid efter examen. Ett år efter examen var 72 procent av kvinnorna och 70 procent av männen etablerade (figur 8). Tre år efter examen var 85 procent av kvinnorna och 82 procent av männen etablerade, och fem år efter examen var 86 procent av både kvinnorna och männen etablerade.

Merparten av ökningen i etableringsgraden sker mellan år ett och år tre efter examen. För kvinnor ökade den med 13 procentenheter (från 72 procent till 85 procent) och för män med 12 procentenheter (från 70 procent till 82 procent). Mellan år tre och år fem är ökningen däremot inte lika stor. Andelen etablerade ökade med 1 procentenhet för kvinnor och 4 procentenheter för män.

Ett intressant resultat är att männen hade en något lägre etablering ett och tre år efter doktorsexamen. Männen hade dock kommit ikapp kvinnorna fem år efter doktorsexamen, då båda grupperna har en etableringsgrad på 86 procent.

Figur 8. Arbetsmarknadsställning (procent) 1, 3 och 5 år efter examen för doktorsexaminerade 2013–2016 (uppdelat på kön).

Examinerade på grundnivå och avancerad nivå etablerar sig snabbare

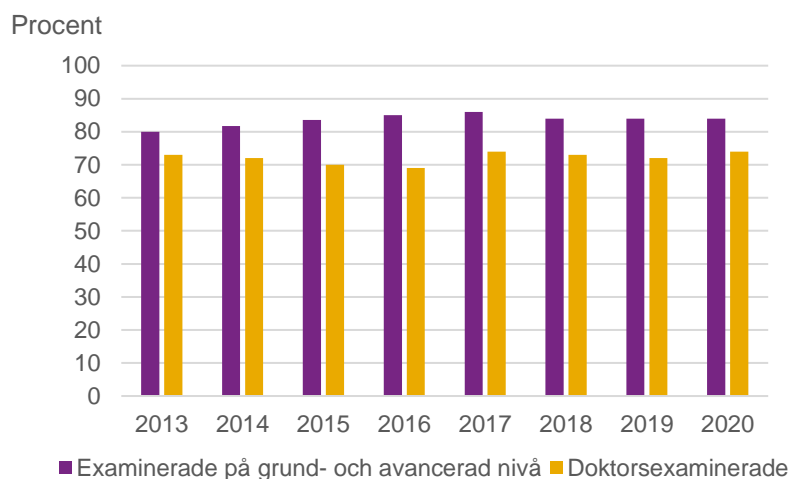
För att sätta etableringen för doktorsexaminerade i ett större sammanhang är det relevant att jämföra gruppen med examinerade på grundnivå och avancerad nivå.¹² Etableringsgraden ett år efter examen är lägre för doktorsexaminerade jämfört med examinerade på grund- och avancerad nivå (figur 9).¹³ För doktorsexaminerade 2020 var etableringsgraden 74 procent, medan den var 84 procent för examinerade på grund- och avancerad nivå läsåret 2019/20. Tidigare examensårsgångar hade ett liknande mönster. Skillnaden i etablering är som störst (16 procentenheter) mellan doktorsexaminerade 2016 och examinerade på grundnivå och avancerade nivå 2015/16. Det innebär att examinerade på grundnivå och avancerad nivå etablerar sig snabbare än doktorsexaminerade på arbetsmarknaden.

¹² UKÄ har sedan 2003 genomfört regelbundna uppföljningar av etableringen för examinerade på grundnivå och avancerad nivå. För att räknas som etablerad ska samma krav vara uppfyllda som i den här studien för doktorsexaminerade. Den senaste detaljerade rapporten om etableringen publicerades 2023. Universitetskanslersämbetet (2023) *Etablering på arbetsmarknaden efter studier i högskolan Examinerade på grundnivå och avancerad nivå 2015/16–2019/20*. I en annan rapport redovisas etableringen för inresande studenter på masterprogram. Universitetskanslersämbetet (2024) *Inresande studenter på masterprogram vid svenska lärosäten*.

¹³ Observera att uppgifterna om examinerade på grund- och avancerad nivå baseras på läsår (istället för kalender år). Detta innebär att uppföljningen för denna grupp sker 1 eller 1,5 år efter avlagt examen beroende på om personen examinerades på vår- eller höstterminen.

Tre år efter examen hade doktorsexaminerade uppnått samma etableringsgrad som examinerade på grund- och avancerad nivå hade uppnått ett år efter examen. 84 procent av doktorsexaminerade 2018 var etablerade tre år efter examen, vilket motsvarar den andel som var etablerade ett år efter en examen på grund- eller avancerade nivå (läsåret 2017/18).

Figur 9. Andel etablerade ett år efter examen för examinerade på grund- och avancerade nivå 2012/13–2019/20 och doktorsexaminerade 2013–2020. Observera att examensår för examinerade på grund- och avancerad nivå motsvarar läsåret som startade höstterminen innan kalenderåret.

På internationell nivå tenderar doktorsexaminerade att ha en högre sysselsättningsgrad jämfört med examinerade på lägre utbildningsnivå. I genomsnitt i OECD-länderna hade 25–64-åringar med doktorsexamen en sysselsättningsgrad på 93 procent jämfört med 89 procent för dem med en examen på avancerad nivå.¹⁴ I Sverige är dock skillnaden i sysselsättningsgrad mellan dessa två utbildningsnivåer en av de lägsta bland OECD-länder. Sysselsättningsgraden var endast 1 procentenhet högre för doktorsexaminerade jämfört med examinerade på avancerad nivå, respektive 94 procent och 93 procent.

¹⁴ OECD (2022) *Education at a Glance 2022*.

Vilka är etablerade?

Det här kapitlet beskriver doktorsexaminerades etablering för olika forskningsämnesområden och lärosäten. Etableringsgraden jämförs även mellan svenska doktorsexaminerade med svensk och utländsk bakgrund och mellan svenska och utländska doktorsexaminerade.

De viktigaste resultaten:

- Tre år efter doktorsexamen hade examinerade inom forskningsämnesområdet medicin och hälsovetenskap den högsta etableringsgraden på 87 procent, medan examinerade inom humaniora och konst hade den lägsta på 74 procent.
- Examinerade från Linköpings universitet och Chalmers tekniska högskola hade högst etableringsgrad (88 procent).
- Bland svenska doktorsexaminerade hade de med svensk bakgrund högre etableringsgrad (88 procent) än de med utländsk bakgrund (83 procent).
- Drygt hälften av de utländska doktorsexaminerade var kvar i Sverige tre år efter avlagd doktorsexamen. Av de utländska doktorsexaminerade 2013–2018 som bodde kvar i landet tre år efter examen var 73 procent etablerade på arbetsmarknaden. Motsvarande andel för svenska doktorsexaminerade var 87 procent.

Högst etablering inom medicin och hälsovetenskap

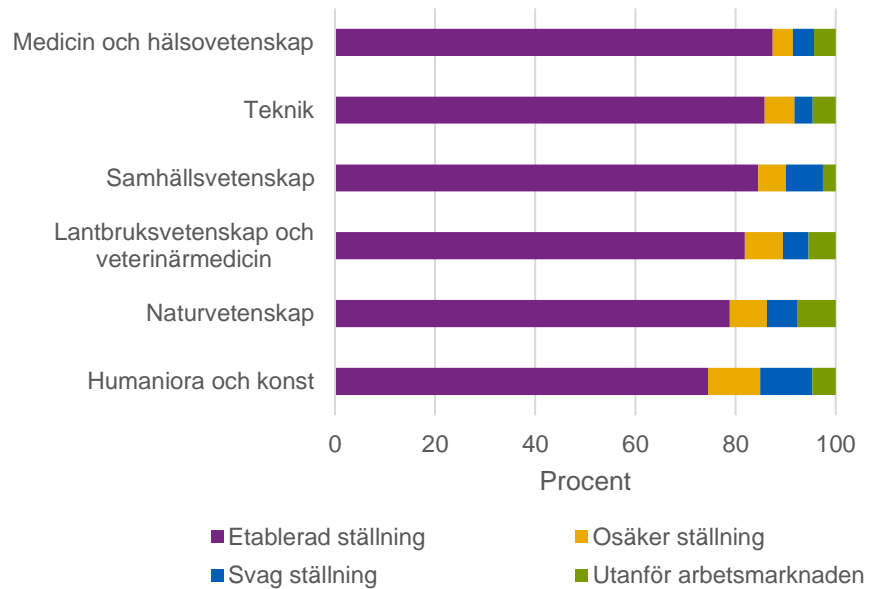
Doktorsexaminerades ställning på arbetsmarknaden varierar mellan olika forskningsämnesområden. Tre år efter doktorsexamen hade examinerade inom medicin och hälsovetenskap den högsta etableringsgraden på 87 procent, följt av examinerade inom teknik (86 procent) (figur 10). Även examinerade inom samhällsvetenskap hade en relativt hög etableringsgrad (85 procent). Lägst etableringsgrad hade examinerade inom humaniora och konst (74 procent). Här var det en högre andel med en osäker eller svag ställning på arbetsmarknaden.¹⁵ Även inom naturvetenskap var etableringsgraden relativt låg (79 procent). Dessa

---

¹⁵ En förklaring kan vara att ett antal doktorsexaminerade inom konst arbetar som konstnärer och försörjer sig via skattebefriade stipendier eller bidrag som inte räknas som en arbetsinkomst i statistiken.

resultat speglar trender i andra länder.¹⁶ En OECD-rapport från 2013 visar att doktorsexaminerade inom humaniora och konst, samt naturvetenskap hade den högsta arbetslöshetsgraden bland doktorsexaminerade i flera länder.

Figur 10. Arbetsmarknadsställning för doktorsexaminerade 2013–2018, tre år efter doktorsexamen. Uppdelat på forskningsämnesområde.

Etableringsgraden ökade med tiden efter doktorsexamen för samtliga forskningsämnesområden. Den största ökningen skedde mellan år ett och år tre efter examen (tabell 3). Examinerade inom medicin och hälsovetenskap och samhällsvetenskap hade dock en relativt hög grad av etablering redan ett år efter examen. Däremot var etableringen ett år efter examen relativt låg bland doktorsexaminerade inom naturvetenskap och humaniora och konst.

Skillnaden mellan kvinnors och mäns etableringsgrad varierar mellan olika forskningsämnesområden. Inom samhällsvetenskap hade kvinnor en högre etableringsgrad än män ett år efter examen och mönstret kvarstod fem år efter examen. Inom humaniora och konst var andelen etablerade kvinnor och män ett och tre år efter examen den samma, men männen hade en högre etablering fem år efter examen.

¹⁶ Auriol, L., M. Misu and R. Freeman (2013) *Careers of Doctorate Holders: Analysis of Labour Market and Mobility Indicators*, OECD Science, Technology and Industry Working Papers, No. 2013/04, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/5k43nxgs289w-en>.

Tabell 3. Etableringsgrad (procent) för doktorsexaminerade 2013–2016, 1, 3 och 5 år efter doktorsexamen. Uppdelad på kön och forskningsämnesområde.

	1 år efter doktorsexamen		3 år efter doktorsexamen		5 år efter doktorsexamen	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Naturvetenskap	51	56	79	77	82	82
Teknik	69	72	85	86	89	90
Medicin och hälsovetenskap	80	80	87	87	88	87
Lantbruksvetenskap och veterinärmedicin	70	64	81	76	80	86
Samhällsvetenskap	81	75	88	80	89	85
Humaniora och konst	57	58	76	76	70	78
Totalt	72	70	85	82	86	86

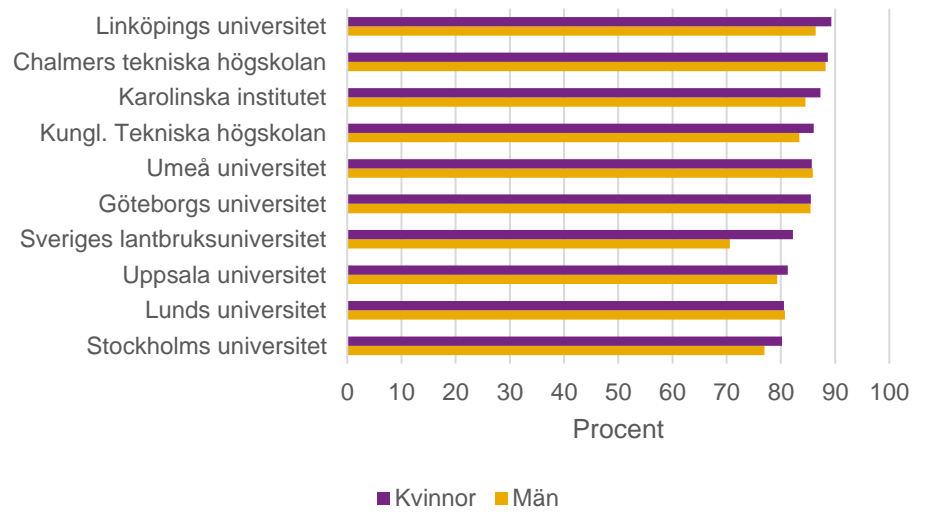
Examinerade från Linköpings universitet och Chalmers i topp

Etableringsgraden skiljer sig åt mellan doktorsexaminerade från olika lärosäten. Av de tio lärosätena med flest doktorsexaminerade under perioden 2013–2018 hade examinerade från Linköpings universitet och Chalmers tekniska högskola den högsta etableringsgraden tre år efter avlagd doktorsexamen, på 88 procent (figur 11). Lägst etableringsgrad bland doktorsexaminerade hade Sveriges lantbruksuniversitet med 82 procent för kvinnor och 71 procent för män.

Vilka forskningsämnesområden som finns på respektive lärosäte påverkar troligtvis skillnaderna i etableringsgrad mellan lärosätena. Eftersom forskningsämnesområdet teknik är förknippad med en hög etableringsgrad, tenderar examinerade från Chalmers tekniska högskola att ha en hög etablering. För en redovisning av etableringsgraden uppdelat på lärosäte och forskningsämnesområde, se bilaga 4 (tabell B2).

Även arbetsmarknader utanför Sverige kan spela roll för lärosätens etableringsgrad. Till exempel kan Lunds universitets något lägre etableringsgrad möjligtvis förklaras av arbetspendling till Köpenhamn (Danmark), men detta har inte varit möjligt att undersöka närmare med vårt datamaterial.

Figur 11. Etableringsgrad (procent) för doktorsexaminerade 2013–2018, tre år efter doktorsexamen, uppdelat på kön och lärosäte (gäller de 10 lärosäten med högst antal doktorsexaminerade).

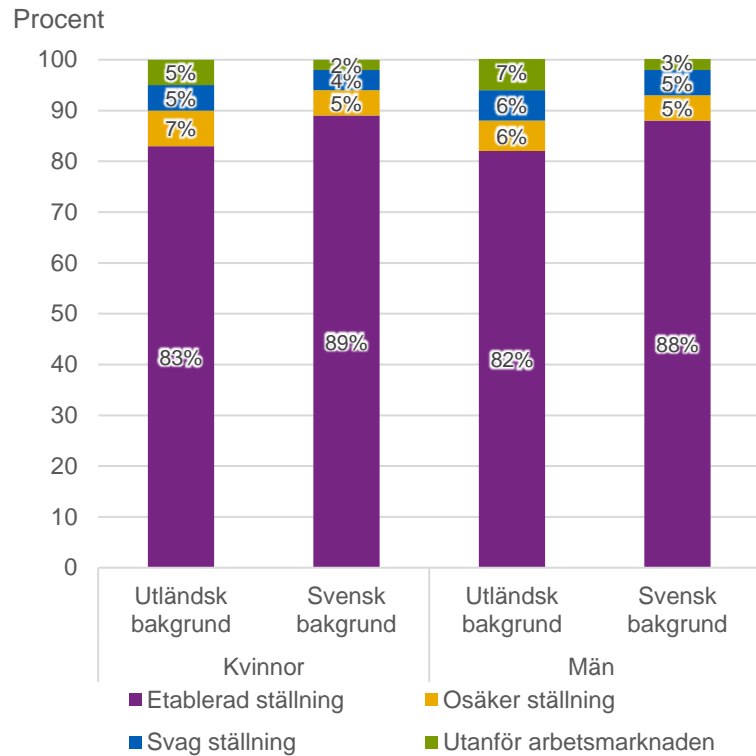

Svenska doktorsexaminerade med utländsk bakgrund har lägre etablering

Av de doktorsexaminerade 2013–2018 var 2 320 svenska doktorsexaminerade med utländsk bakgrund (14 procent). Denna grupp hade en lägre etableringsgrad tre år efter doktorsexamen än svenska doktorsexaminerade med svensk bakgrund. Etableringsgraden för de med utländsk bakgrund var 83 procent tre år efter doktorsexamen, medan motsvarande andel för dem med svensk bakgrund var 88 procent (figur 12). Skillnaderna gällde för både kvinnor och män.¹⁷

¹⁷ Gruppen svenska doktorsexaminerade med utländsk bakgrund omfattar personer som är födda i Sverige och personer som är utrikes födda. De som var utrikes födda hade en något lägre etableringsgrad än de som var födda i Sverige (en skillnad på 3 procentenheter för kvinnor och 4 procentenheter för män).

Figur 12. Arbetsmarknadsställning för svenska doktorsexaminerade 2013–2018, tre år efter doktorsexamen. Uppdelat på kön och nationell bakgrund.

Störst skillnad inom naturvetenskap och samhällsvetenskap

Skillnaden i etableringsgrad bland svenska doktorsexaminerade med svensk och utländsk bakgrund varierar mellan forskningsämnesområden och är störst inom naturvetenskap och samhällsvetenskap. Inom dessa forskningsämnesområden hade svenska doktorsexaminerade med svensk bakgrund 7 procentenheter högre etableringsgrad tre år efter examen (tabell 4). Skillnaden i etablering mellan grupperna var minst inom teknik (4 procentenheter). Både kvinnor och män med svensk bakgrund hade en högre etableringsgrad än de med utländsk bakgrund.¹⁸

¹⁸ Ett undantag är kvinnor inom humaniora och konst, där de med utländsk bakgrund hade en något högre etablering än de med svensk bakgrund.

Tabell 4. Etableringsgrad för svenska doktorsexaminerade 2013–2018, tre år efter doktorsexamen för olika forskningsämnesområden. Uppdelat på kön och nationell bakgrund.

	Svenska doktorsexaminerade med utländsk bakgrund			Svenska doktorsexaminerade med svensk bakgrund		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Naturvetenskap	81	74	78	85	84	85
Teknik	86	87	87	88	92	91
Medicin och hälsovetenskap	84	88	86	92	92	92
Lantbruksvetenskap och veterinärmedicin	..	..	..	89	87	88
Samhällsvetenskap	84	77	81	90	84	88
Humaniora och konst	78	57	71	75	77	76

Utländska doktorsexaminerade har en lägre etablering

Till gruppen utländska doktorsexaminerade räknas de som har kommit till Sverige för att genomgå en forskarutbildning. Denna grupp hade en lägre etableringsgrad jämfört med svenska doktorsexaminerade. En stor del av de utländska doktorsexaminerade lämnade dock Sverige efter examen. Vi har inga uppgifter om anledningen till att de lämnade Sverige. Det kan bero på att andra länder erbjuder bättre arbetsmarknadsutsikter, eller för att personerna inte blev etablerade i Sverige.

Fler utländska doktorsexaminerade stannar i Sverige

Som tidigare nämnts utgör utländska doktorsexaminerade en allt större andel av alla doktorsexaminerade vid svenska lärosäten. Men många utländska doktorsexaminerade lämnar Sverige efter avlagd examen. Bland de utländska doktorsexaminerade 2013–2018 var drygt hälften kvar i Sverige tre år efter examen. Män stannade i något högre utsträckning jämfört med kvinnor (tabell 5).¹⁹ Svenska doktorsexaminerade stannade i betydligt större utsträckning än utländska doktorsexaminerade. Det var 94 procent kvar i Sverige tre år efter examen.

¹⁹ I gruppen som bodde kvar i Sverige tre år efter examen ingår ett litet antal personer som definieras som studerande i denna studie. Dessa personer motsvarar 1 procent av antalet utländska doktorsexaminerade 2013–2018.

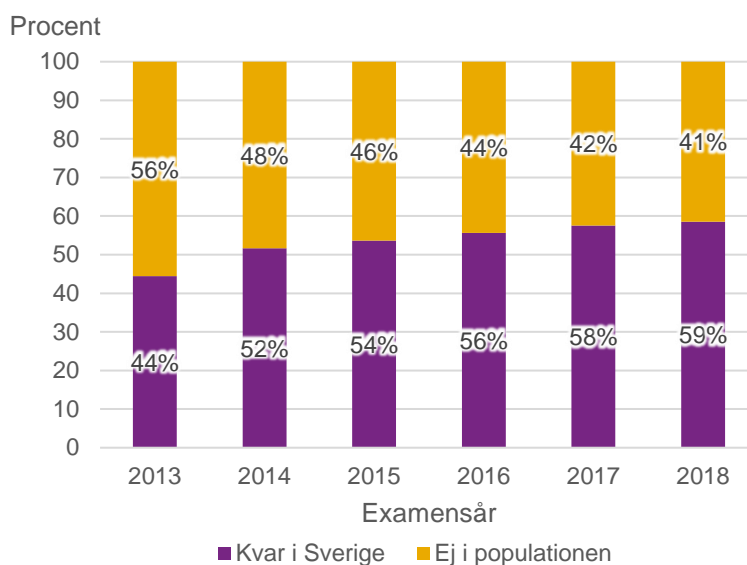
Tabell 5. Antal utländska och svenska doktorsexaminerade 2013–2018 samt antal och andel som bodde kvar i Sverige tre år efter examen, totalt och uppdelat på kön.

	Utländska doktorsexaminerade			Svenska doktorsexaminerade		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Antal doktorsexaminerade	2 270	3 660	5 930	5 880	5 180	11 060
Antal som bodde kvar i Sverige tre år efter examen	1 200	2 000	3 210	5 580	4 800	10 380
Andel som bodde kvar i Sverige tre år efter examen	53	55	54	95	93	94

Andelen utländska doktorsexaminerade som stannat i Sverige har ökat under de senaste åren (figur 13). Det var 59 procent av doktorsexaminerade 2018 som var kvar i Sverige tre år efter examen, jämfört med 44 procent av examinerade 2013. Benägenheten att stanna i Sverige påverkas troligtvis av vilka regler för uppehållstillstånd och arbetstillstånd som gällde vid de olika examenstidpunkterna. Exempelvis infördes en regeländring 2014 som möjliggjorde för utländska doktorsexaminerade att räkna med doktorandtiden för att uppfylla kraven för permanent uppehållstillstånd. Även ändringarna i utlänningslagen (2005:716) som infördes 2021 kan ha påverkat möjligheten för dagens doktorander att stanna, eftersom kraven på anställning för permanenta uppehållstillstånd har skärpts. Det har ännu inte gått tillräckligt lång tid för att effekten av denna lagändring ska gå att mäta på ett tillförlitligt vis. I december 2024 publicerades en ny utredning som innehåller förslag som syftar till att förbättra för utländska doktorander och forskare att verka och stanna kvar i Sverige.²⁰

²⁰ Ds 2024:31. *Bättre migrationsrättsliga regler för forskare och studenter*. <https://www.regeringen.se/contentassets/b84f8e28d2744e5f8ac0fcde2784fb19/battre-migrationsrattsliga-regler-for-forskare-och-studenter-ds-202431.pdf>

Figur 13. Andel utländska doktorsexaminerade som bodde kvar i Sverige tre år efter examen. Doktorsexaminerade 2013–2018.

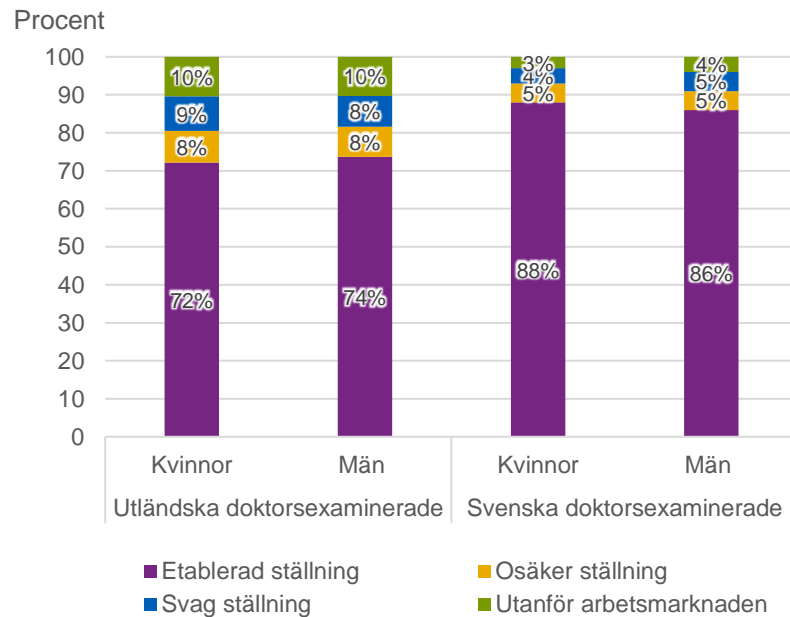
När vi gör bedömningen av hur många av de doktorsexaminerade som stannat eller lämnat Sverige efter doktorsexamen, bygger den på uppgifter ur olika administrativa register. Eftersom utländska doktorsexaminerade är en grupp med stor rörlighet, kan en del ha lämnat Sverige utan att ha anmält sin utlandsflytt. Därför bör uppgifterna om deras etablering tolkas med en viss försiktighet. Personer som har lämnat landet men är fortsatt folkbokförda i Sverige kan bidra till att gruppens etableringsgrad blir underskattad.

Lägre etablering bland utländska doktorsexaminerade

Av de utländska doktorsexaminerade 2013–2018 som bodde kvar i landet tre år efter examen, var etableringsgraden 73 procent. Den var något högre för män (74 procent) än för kvinnor (72 procent) (figur 14). Av de som inte var etablerade hade 8 procent en osäker ställning på arbetsmarknaden, 8 procent en svag ställning och 10 procent stod helt utanför arbetsmarknaden. Som tidigare nämnts, är det troligt att en del av dem som räknas som ”utanför arbetsmarknaden” har utvandrat från Sverige utan att ha anmält sin flytt. Etableringsuppgifter för utländska doktorsexaminerade bör därför tolkas med en viss försiktighet.

Andelen etablerade är betydligt lägre bland utländska doktorsexaminerade jämfört med svenska doktorsexaminerade. Av de svenska doktorsexaminerade 2013–2018 var 88 procent av kvinnorna och 86 procent av männen etablerade tre år efter examen (totalt var 87 procent etablerade).

Figur 14. Arbetsmarknadsställning (procent) för utländska och svenska doktorsexaminerade 2013–2018, tre år efter doktorsexamen (uppdelat på kön).

Doktorsexaminerades etableringsgrad tre år efter examen är lägre jämfört med inresande studenter²¹ på masterprogram. Enligt en tidigare UKÄ-studie om examinerade läsåren 2012/13–2017/18 var 83 procent av betalande och 78 procent av inte betalande inresande studenter på masterprogram etablerade tre år efter examen.²² Motsvarande andel bland doktorsexaminerade i denna studie var 73 procent.

Vi har tidigare konstaterat att etableringsgraden ökar med tiden efter doktorsexamen och att merparten av ökningen sker mellan år ett och år tre efter examen (figur 7). Ökningen av etableringsgraden över tid var kraftigare för utländska doktorsexaminerade jämfört med svenska doktorsexaminerade (tabell 6). En del av ökningen kan bero på att de utländska doktorsexaminerade som inte lyckats etablera sig i Sverige valde att flytta utomlands.

Skillnaden mellan utländska och svenska doktorsexaminerade består över tid. Bland män var etableringsgraden 24 procentenheter lägre för utländska doktorsexaminerade ett år efter examen och 12 procentenheter lägre fem år efter examen.

²¹ Inresande studenter är studenter som, likt utländska doktorander, har kommit till Sverige för att studera.

²² Universitetskanslersämbetet (2024) *Inresande studenter på masterprogram vid svenska lärosäten*.

Tabell 6. Etableringsgrad (procent) för utländska och svenska doktorsexaminerade 2013–2016, 1, 3 och 5 år efter doktorsexamen (uppdelat på kön).

	1 år efter doktorsexamen		3 år efter doktorsexamen		5 år efter doktorsexamen	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Totalt	72	70	85	82	86	86
Svenska doktorsexaminerade	77	77	88	86	88	89
Utländska doktorsexaminerade	48	53	70	72	73	77

Lägre etablering inom alla forskningsämnesområden

Utländska doktorsexaminerade hade en lägre etablering än svenska doktorsexaminerade inom alla forskningsämnesområden²³ (tabell 7). För kvinnor var skillnaden störst inom samhällsvetenskap (24 procentenheter). För män var den störst inom medicin och hälsovetenskap (23 procentenheter).

Bland utländska doktorsexaminerade var etableringen högst inom teknik för både män och kvinnor. Kvinnor hade lägst etablering inom humaniora och konst, medan etableringsgraden för män var lägst inom medicin och hälsovetenskap samt lantbruk och veterinärvetenskap.

Tabell 7. Etableringsgrad för utländska och svenska doktorsexaminerade 2013–2018, tre år efter doktorsexamen för olika forskningsämnesområden (uppdelat på kön).

	Svenska doktorsexaminerade			Utländska doktorsexaminerade		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Naturvetenskap	85	83	83	70	72	71
Teknik	88	91	90	82	79	80
Medicin och Hälsovetenskap	90	91	90	71	68	69
Lantbruksvetenskap och veterinärmedicin	88	82	86	64	68	66
Samhällsvetenskap	89	83	87	65	70	68
Humaniora och konst	76	74	75	62	74	68

²³ Ett undantag är män inom humaniora och konst där utländska och svenska doktorsexaminerade hade samma etableringsgrad (74 procent). Antalet manliga utländska examinerade inom detta forskningsämnesområdet är dock relativt låg.

Var arbetar de som är etablerade?

Detta kapitel handlar om de doktorsexaminerades yrkesval. Vi undersöker i vilken grad doktorsexaminerade arbetar kvar inom högskolesektorn, vilken sektor de är verksamma i, vad de har för yrke, och hur vanligt det är med företagande. Kapitlet fokuserar på de doktorsexaminerade som var etablerade på arbetsmarknaden tre år efter examen.

De viktigaste resultaten:

- Tre år efter doktorsexamen arbetade 56 procent av de doktorsexaminerade utanför högskolesektorn. 29 procent arbetade kvar på samma lärosäte där de tog sin doktorsexamen, och 15 procent arbetade vid ett annat lärosäte.
- De med en doktorsexamen inom teknik och medicin och hälsovetenskap lämnade högskolesektorn i högst utsträckning. Män jobbade också oftare utanför högskolesektorn.
- Det var vanligare för de doktorsexaminerade inom humaniora och konst samt samhällsvetenskap att kombinera en anställning med ett eget företag.
- Inom de flesta forskningsämnesområdena var det vanligast att personer arbetade som universitets- och högskolelektorer, särskilt inom samhällsvetenskap och humaniora och konst.
- Lektorer var den vanligaste tjänstekategorin inom högskolesektorn.
- Drygt hälften av de etablerade utanför högskolan arbetade inom den privata sektorn. Bland män dominerade den privata sektorn betydligt tydligare än bland kvinnor.

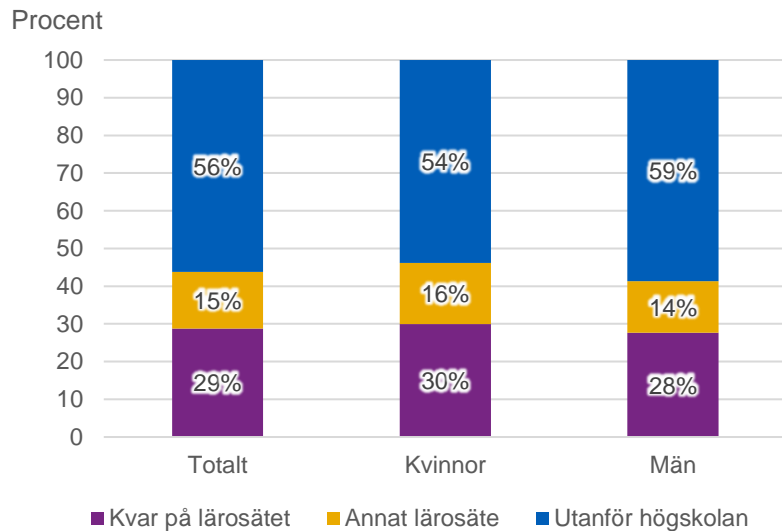
Majoriteten arbetar utanför högskolesektorn

Av de 11 220 doktorsexaminerade 2013–2018 som var etablerade på arbetsmarknaden tre år efter examen fanns 4 910 i högskolesektorn (varav 2 620 kvinnor och 2 290 män). Det motsvarar 44 procent av alla examinerade, där 29 procent var kvar på samma lärosäte där de tog sin doktorsexamen, medan 15 procent arbetade vid ett annat lärosäte.

Majoriteten av de doktorsexaminerade (56 procent) arbetade alltså utanför högskolesektorn tre år efter sin doktorsexamen.

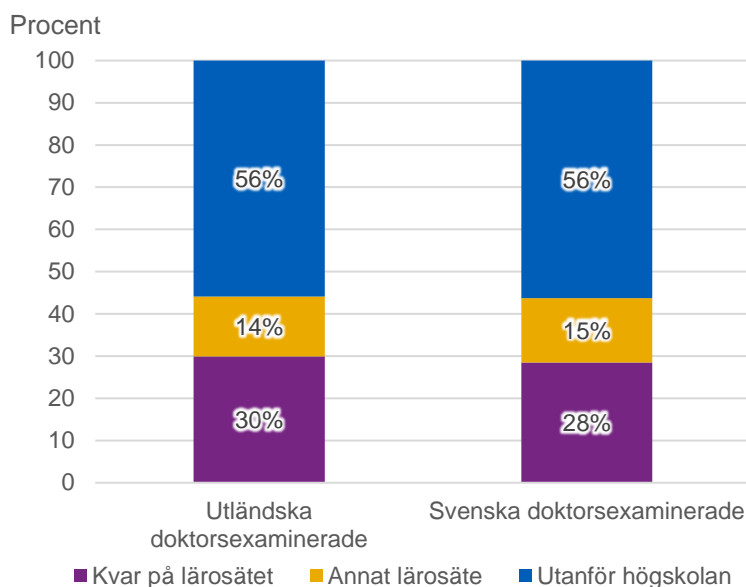
Män lämnade i högre utsträckning än kvinnor högskolesektorn, 59 procent jämfört med 54 procent av kvinnorna (figur 15). Kvinnorna stannade kvar inom högskolan i något högre grad än männen, och de var också oftare kvar på det lärosätet där de avlade sin doktorsexamen (30 procent av kvinnorna och 28 procent av männen var kvar på samma lärosäte). Vidare arbetade 16 procent av kvinnorna och 14 procent av männen vid något annat lärosäte.

Figur 15. Mobilitet mellan lärosäten och utanför högskolesektorn för etablerade tre år efter examen (uppdelat på kön). Doktorsexaminerade 2013–2018.

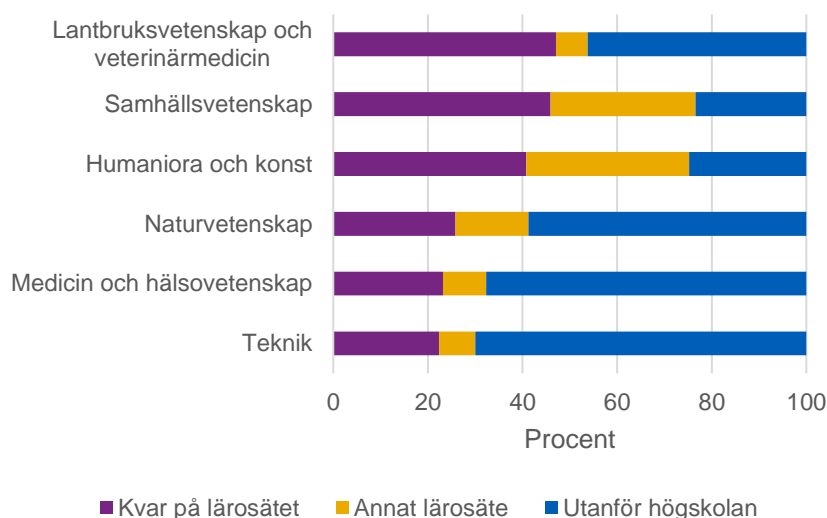
Medan kvinnor och män lämnade högskolan i olika stor utsträckning, så finns det inga skillnader mellan utländska och svenska doktorsexaminerade i andelen som lämnade högskolesektorn. För båda grupperna var det 56 procent som arbetade utanför högskolan tre år efter examen (figur 16).

Figur 16. Mobilitet mellan lärosäten och utanför högskolesektorn för etablerade tre år efter examen, för utländska och svenska doktorsexaminerade 2013–2018.

Bland de som tog en doktorsexamen inom samhällsvetenskap och humaniora och konst är andelen som var kvar inom högskolesektorn tre år efter examen högst (figur 17). Personer med en doktorsexamen inom samhällsvetenskap respektive lantbruksvetenskap och veterinärmedicin var i högst utsträckning kvar på samma lärosäte tre år efter examen. De examinerade som i högsta grad hade lämnat högskolesektorn tre år efter examen var de med en doktorsexamen inom teknik samt medicin och hälsovetenskap.

Figur 17. Mobilitet mellan lärosäten och utanför högskolesektorn för de etablerade tre år efter examen, per forskningsämnesområde. Doktorsexaminerade 2013–2018.

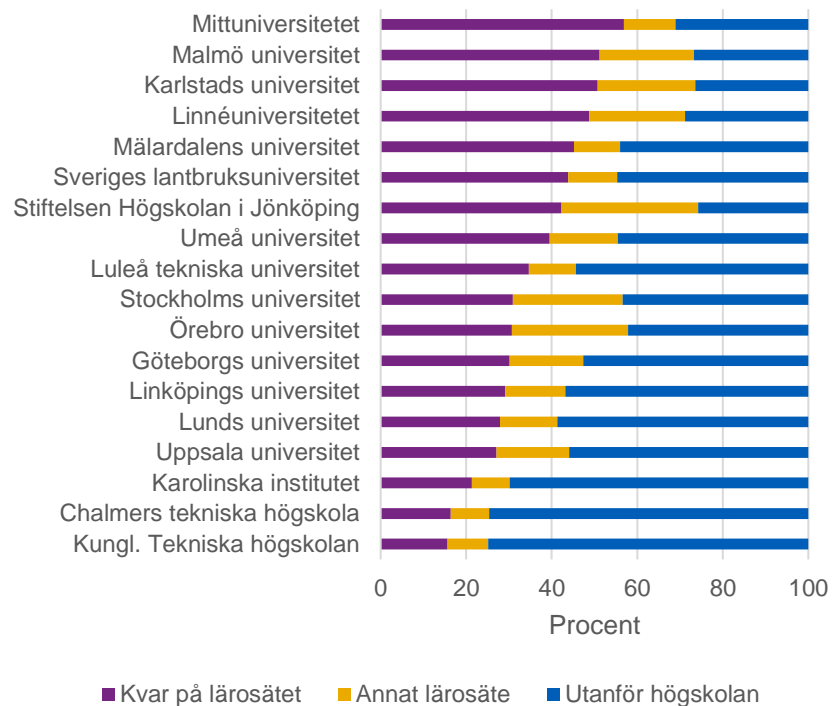

Mobiliteten på arbetsmarknaden bland examinerade varierar mellan de 18 största lärosätena. Exempelvis stannade mer än hälften av de examinerade från Mittuniversitetet, Malmö universitet och Karlstads universitet kvar på det egna lärosätet (figur 18). Kvarvaron var hög (44

procent) även på Sveriges lantbruksuniversitetet. Detta beror på att lärosätet är nästan ensamt i Sverige om att bedriva forskarutbildning inom området lantbruksvetenskap och veterinärmedicin.

Andelen doktorsexaminerade som arbetade kvar på lärosätet var lägst (16 procent) på Chalmers tekniska högskola och Kungliga Tekniska högskolan. Samtidigt var dessa två lärosätena också de med högst andel doktorsexaminerade som hade lämnat högskolesektorn (75 procent har lämnat). Detta stämmer med resultatet att personer med doktorsexamen inom teknik i högre utsträckning lämnade högskolesektorn jämfört med andra forskningsämnesområden. På Chalmers tekniska högskola och Kungliga Tekniska högskolan är teknik det dominerande forskningsämnesområdet.

Figur 18. Mobilitet mellan lärosäten och utanför högskolesektorn för de etablerade tre år efter examen. Doktorsexaminerade 2013–2018 från de 18 lärosätena med högst antal doktorsexaminerade.

Doktorsexaminerades mobilitet inom och utanför högskolan är relativt stabil över tid. Statistiken för doktorsexaminerade 2013–2018 liknar mönstren för doktorsexaminerade 1998–2015 som beskrevs i en UKÄ-studie från 2021. Under de senaste åren har dock andelen doktorsexaminerade som arbetade utanför högskolan tre år efter examen ökat något. Bland doktorsexaminerade 2013 var andelen 54 procent jämfört med 58 procent bland doktorsexaminerade 2018. Regeringen anser att forskares rörlighet mellan högskolan och andra sektorer är en viktig del för att stärka Sverige som forskningsnation. Därför har

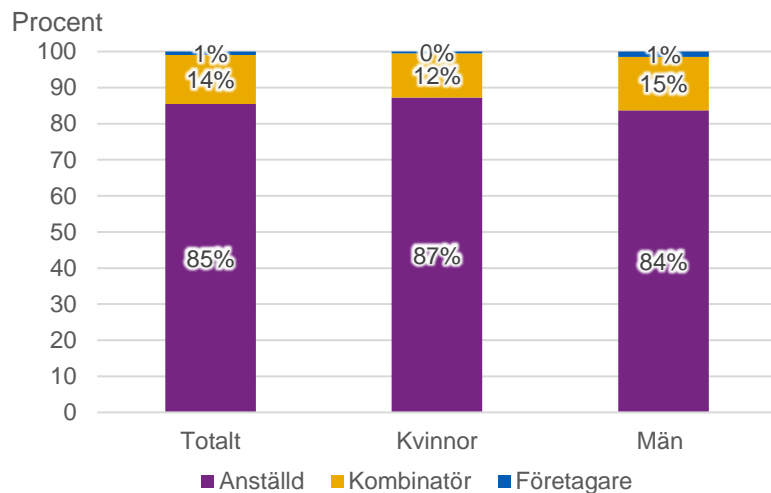

regeringen lagt förslag för att det ska bli lättare för forskare att förena en anställning inom akademien med uppdrag i andra sektorer.²⁴

Vanligare med företagande inom samhällsvetenskap och humaniora och konst

Individens yrkesställning kan delas in i tre kategorier: anställd, företagare och kombinator (se bilaga 3). Av dem som tog ut en doktorexamen 2013–2018, och var etablerade tre år efter examen, hade 85 procent en anställning. En minoritet, 14 procent, var kombinatorer, det vill säga var både anställda och egenföretagare. Det var ovanligt att enbart vara företagare (endast 1 procent). Bland männen var det en något högre andel kombinatorer jämfört med kvinnorna, 15 respektive 12 procent (figur 19).

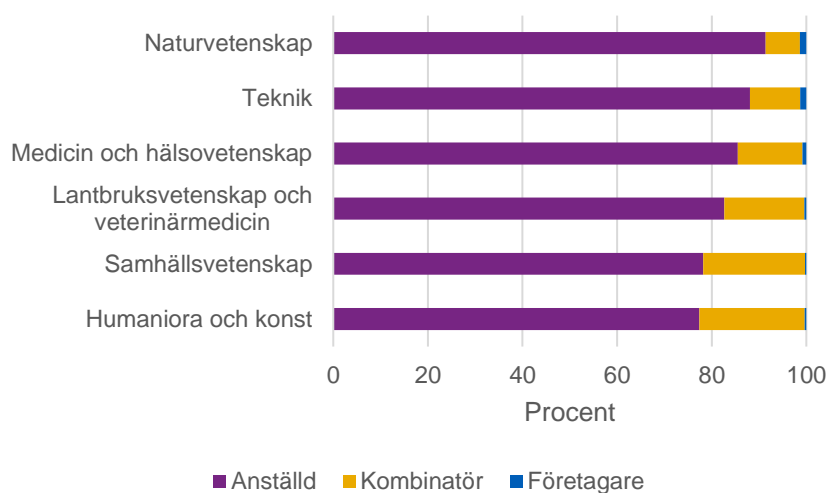
Figur 19. Yrkesställning för etablerade tre år efter examen (uppdelat på kön).
Doktorexaminerade 2013–2018.

En uppdelning per forskningsämnesområde visar att samhällsvetenskap samt humaniora och konst hade högst andel kombinatorer (22 procent), (figur 20). Lägst andel med någon form av företagande hade de doktorexaminerade inom naturvetenskap och teknik.

²⁴ <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/02/forslag-for-att-oka-mobiliteten-tidigt-i-den-akademiska-karriaren-pa-remiss/>

Figur 20. Yrkesställning för etablerade tre år efter examen per forskningsämnesområde. Doktorsexaminerade 2013–2018.

Vanligast att arbeta som universitets- och högskolelärare för samhällsvetare

Ett annat sätt att belysa arbetsmarknadsställningen för de etablerade är att titta på uppgifter om yrke.²⁵ Inom flera forskningsämnesområden var det vanligast att doktorsexaminerade arbetade som universitets- och högskolelärare tre år efter examen (tabell 8).²⁶ I denna yrkeskategori ingår lektorer, meriteringsanställningar och annan forskande och undervisande personal inom högskolesektorn. En särskilt hög andel tillhörde yrkeskategorin universitets- och högskolelärare inom forskningsämnesområdena samhällsvetenskap (63 procent) och humaniora och konst (53 procent).

För personer med examen inom teknik var det vanligast med civilingenjörsvyrket, och för personer med examen inom medicin och hälsovetenskap var det vanligaste yrket läkare.

²⁵ SCB:s yrkesregister används för att klassificera personer efter det arbete de utför. Från och med 2014 redovisas statistiken efter den nya yrkesnomenklaturen Standard för svensk yrkesklassificering (SSYK 2012). Vi använder den 3-siffriga SSYK-indelning som skiljer mellan 147 yrkesgrupper.

²⁶ Uppgifter om antal är avrundade till närmsta tiotal i tabell 8. Observera att det i vissa fall leder till att summeringen för totalraden avviker.

Tabell 8. De fem vanligaste yrkesgrupperna för etablerade tre år efter doktorsexamen per forskningsämnesområde (uppdelat på kön). Doktorsexaminerade 2013–2018.

	Totalt		Kvinnor		Män	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Naturvetenskap	2 180		860		1 320	
Universitets- och högskolelärare	610	28	240	28	370	28
Civilingenjörsvrken	310	14	120	14	190	14
Fysiker, kemister och geologer m.fl.	260	12	100	11	160	12
IT-arkitekter, systemutvecklare och testledare m.fl.	220	10	40	5	180	13
Biologer, farmakologer och specialister inom lant- och skogsbruk m.fl.	140	7	70	8	70	5
Teknik	2 190		640		1 550	
Civilingenjörsvrken	750	34	200	31	550	36
Universitets- och högskolelärare	560	26	180	28	380	25
Ingenjörer och tekniker	190	9	50	9	140	9
IT-arkitekter, systemutvecklare och testledare m.fl.	150	7	30	4	120	8
Fysiker, kemister och geologer m.fl.	120	5	30	5	80	5
Medicin och hälsovetenskap	4 130		2 580		1 550	
Läkare	1 690	41	870	34	830	53
Universitets- och högskolelärare	910	22	620	24	290	19
Organisationsutvecklare, utredare och HR-specialister m.fl.	250	6	200	8	50	3
Biomedicinska analytiker, tandtekniker och laboratorieingenjörer m.fl.	170	4	120	5	50	3
Chefer inom hälso- och sjukvård	140	3	80	3	60	4

Tabell 8. (fortsättning) De fem vanligaste yrkesgrupper för etablerade tre år efter doktorsexamen per forskningsämnesområde (uppdelat på kön). Doktorsexaminerade 2013–2018.

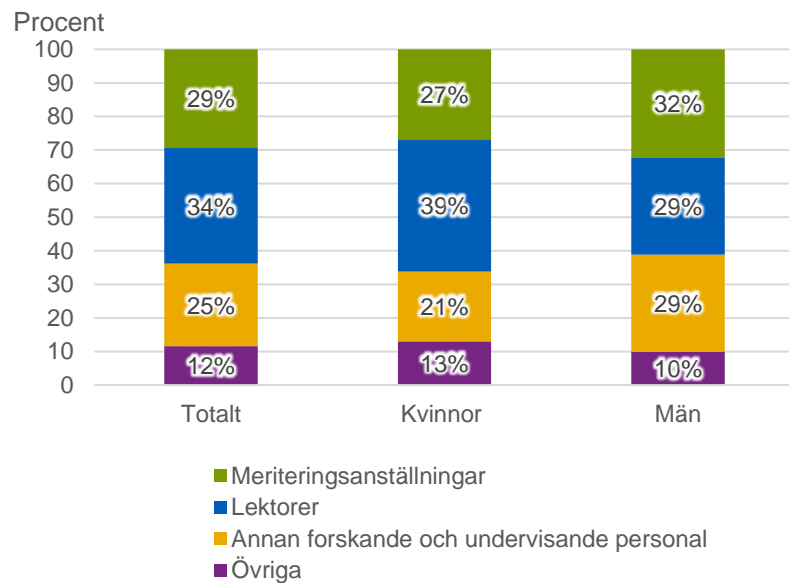
	Totalt		Kvinnor		Män	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Lantbruksvetenskap och veterinärmedicin	220		140		90	
Universitets- och högskolelärare	80	36	40	30	40	44
Biologer, farmakologer och specialister inom lant- och skogsbruk m.fl.	30	16	20	14	10	17
Veterinärer	20	11	20	13	10	7
Organisationsutvecklare, utredare och HR-specialister m.fl.	20	9	10	11	10	7
Civilingenjörstrycken	10	5	10	6	..	..
Samhällsvetenskap	1 850		1 100		740	
Universitets- och högskolelärare	1 160	63	720	65	440	59
Organisationsutvecklare, utredare och HR-specialister m.fl.	190	10	110	10	80	10
Museiintendenter och bibliotekarier m.fl.	130	7	60	6	60	8
Revisorer, finansanalytiker och fondförvaltare m.fl.	80	4	40	3	40	6
Psykologer och psykoterapeuter	70	4	40	4	30	4
Humaniora och konst	640		350		290	
Universitets- och högskolelärare	340	53	190	55	140	49
Museiintendenter och bibliotekarier m.fl.	90	14	40	11	50	18
Organisationsutvecklare, utredare och HR-specialister m.fl.	40	7	20	6	20	7
Författare, journalister och tolkar m.fl.	30	4	20	5	10	3
Andra pedagoger med teoretisk specialistkompetens	10	2	10	3	..	..

Lektorer vanligaste tjänstekategori bland etablerade inom högskolan

Den vanligaste tjänstekategorin bland de etablerade inom högskolan var *lektorer*. 34 procent av de doktorsexaminerade som arbetade inom högskolan tre år efter examen hade denna tjänstekategori (figur 21). 29 procent hade en *meriteringsanställning*, vilka är tidsbegränsade anställningar som är avsedda att ge doktorsexaminerade möjlighet att meritiera sig för en fortsatt karriär inom forskning och undervisning. I den kategorin ingår postdoktorer, forskarassistenter och biträdande lektorer. 25 procent ingick i kategorin *annan forskande och undervisande personal* som bland annat omfattar tjänster som forskare, forskningsingenjörer och forskningsassistenter.

En högre andel kvinnor än män hade en lektorstjänst. Däremot var en högre andel män anställda i kategorin *annan forskande och undervisande personal* eller hade en *meriteringsanställning*.

Figur 21. Anställningskategorier för de etablerade som arbetade inom svensk högskola tre år efter doktorsexamen (uppdelat på kön). Doktorsexaminerade 2013–2018.

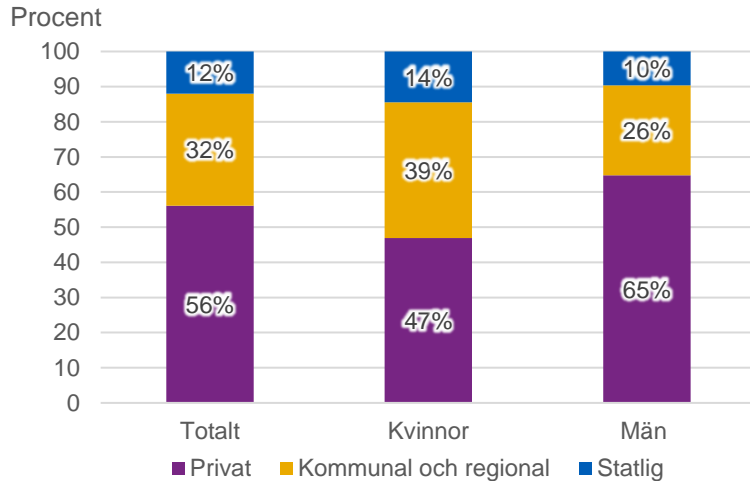

Hälften av de etablerade utanför högskolan jobbar privat

Eftersom de allra flesta universitet och högskolor är statliga myndigheter, så är det vanligt bland doktorsexaminerade att vara statligt anställd. Nästan varannan etablerade (45 procent) var anställd i den statliga sektorn medan ungefär en tredjedel (36 procent) arbetade inom den privata sektorn. Bland de etablerade som var verksamma utanför högskolesektorn var däremot den privata sektorn störst (figur 22). Drygt hälften (56 procent) arbetade i privat sektor tre år efter examen. Den

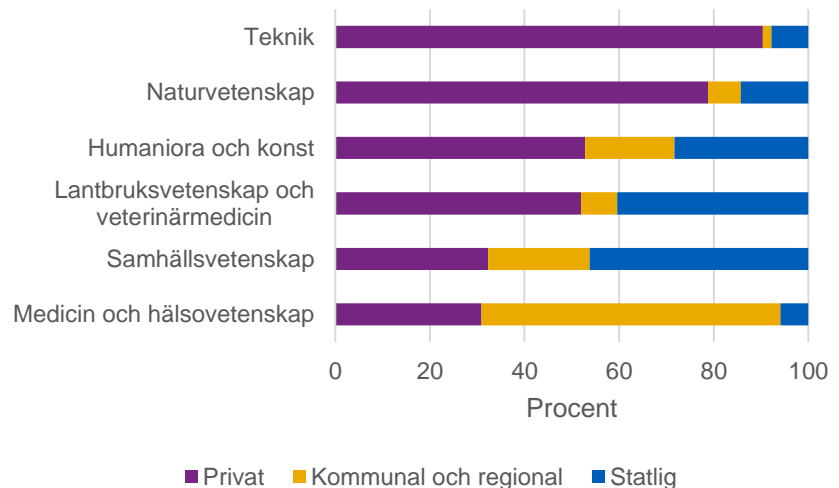
privata sektorn var särskilt stor bland män. Inom den arbetade 65 procent av männen i jämförelse med 47 procent av kvinnorna. Nästan en tredjedel arbetade i den kommunala eller den regionala sektorn, och 12 procent var statligt anställda (utanför högskolesektorn).

Figur 22. Andel etablerade som arbetade utanför högskolan tre år efter doktorsexamen fördelade på privat, kommunal och regional och statlig sektor (utanför högskolesektorn) (uppdelat på kön). Doktorsexaminerade 2013–2018.

Kvinnors och mäns ojämna fördelning i olika sektorer speglar könsskillnader i valet av forskningsämnesområde. Exempelvis är män i majoritet bland de examinerade inom teknik och naturvetenskap. Dessa utbildningar leder generellt sett till ett arbete inom den privata sektorn (figur 23). Kvinnor är däremot i majoritet inom forskningsämnesområdet medicin och hälsovetenskap som tenderar att leda till en regional anställning inom hälso- och sjukvården. Man kan också konstatera att nästan hälften av de examinerade inom samhällsvetenskap som hade lämnat högskolesektorn arbetade i statlig sektor (utanför högskolesektorn).

Figur 23. Andel etablerade fördelade på privat, kommunal och regional och statlig sektor, per forskningsämnesområde. Doktorsexaminerade 2013–2018.

Avslutande diskussion

En stark forskarutbildning har en stor betydelse för Sverige som kunskapssamhälle och forskarnation. En viktig förutsättning för att forskarexaminerades kunskaper och färdigheter bidrar i denna riktning är att de har en bra ställning på arbetsmarknaden efter sin examen.

De flesta doktorsexaminerade etablerar sig på arbetsmarknaden

Denna rapport visar att majoriteten av doktorsexaminerade har en stark ställning på arbetsmarknaden. Av de som tog en doktorsexamen 2013–2018 var 84 procent etablerade tre år efter examen. Att vara etablerad innebär att personen var sysselsatt i november under uppföljningsåret, hade en viss arbetsinkomst och inte varit arbetslös under året.

Etableringsgraden skiljer sig inte nämnvärt mellan kvinnor och män. Det finns dock skillnader i etableringsgraden mellan olika forskningsämnesområden. Forskarutbildningar inom medicin och hälsovetenskap, teknik samt samhällsvetenskap leder till en särskilt hög etableringsgrad. Etableringen är något lägre för doktorsexaminerade inom humaniora och konst samt naturvetenskap.

Fler utländska doktorsexaminerade stannar i Sverige

Utländska doktorsexaminerade utgör en allt större andel av alla doktorsexaminerade vid svenska lärosäten. Drygt hälften av de utländska doktorsexaminerade stannar kvar i Sverige efter avlagd doktorsexamen, och andelen som stannar har ökat de senaste åren. Denna grupp har dock en lägre etablering på arbetsmarknaden. För de utländska doktorsexaminerade 2013–2018 som bodde kvar i landet tre år efter examen var etableringsgraden 73 procent, medan motsvarande siffra för svenska doktorsexaminerade var 87 procent. Utländska doktorsexaminerade hade en lägre etablering än svenska doktorsexaminerade inom alla forskningsämnesområden. Det är dock bra att ha i åtanke att etableringsgraden för utländska doktorsexaminerade troligtvis är något underskattad eftersom en del personer kan ha lämnat landet utan att ha anmält sin flytt.

Det är dock anmärkningsvärt att många utländska doktorsexaminerade som har disputerat vid ett svenskt lärosäte inte är etablerade i samma utsträckning som svenska doktorsexaminerade. Skillnader mellan forskningsämnesområde kan troligtvis inte förklara utländska doktorsexaminerades lägre etablering då den gruppen är

överrepresenterade inom forskningsämnesområden med både en generell högre etableringsgrad (medicin och hälsovetenskap, och teknik) och något lägre etablering (naturvetenskap).

Möjliga förklaringar är otillräckliga språkkunskaper i svenska, bristen på användbara sociala nätverk och förekomsten av diskriminering på arbetsmarknaden.²⁷

Långsammare etablering jämfört med examinerade på lägre nivå

Våra analyser visar att det tar längre tid för doktorsexaminerade att etablera sig på arbetsmarknaden jämfört med examinerade på grundnivå och avancerad nivå. Tre år efter examen hade doktorsexaminerade uppnått samma etableringsgrad som examinerade på grundnivå och avancerad nivå hade uppnått endast ett år efter examen.

En möjlig förklaring till att det tar längre tid är att en stor andel av de doktorsexaminerade (mer än 40 procent av de i vår studie) är utländska doktorsexaminerade som tenderar att ha en lägre etablering. Inresande studenter på grundnivå och avancerad nivå har också en lägre etablering jämfört med svenska studenter men de utgör en mindre andel av det totala antalet examinerade.²⁸ De doktorsexaminerade kan också behöva längre tid för att bli etablerade på grund av forskarutbildningens höga specialiseringsgrad. Att samla på sig flera tidsbegränsade anställningar är också vanligt förekommande i början av den akademiska karriären.²⁹ Personer som är arbetslösa mellan olika anställningar kan då hamna i kategorierna osäker eller svag ställning i vår statistik. Dessutom kan stipendiefinansierade postdoktorer, vars inkomst är skattebefriad och därmed inte räknas som arbetsinkomst i statistiken, hamna i kategorin ”utanför arbetsmarknaden”.

En mindre attraktiv forskarutbildning?

En fråga som har debatterats på senare år är om forskarutbildningen har blivit mindre attraktiv bland svenska studenter. Som UKÄ tidigare redovisat har andelen av den svenska befolkningen som påbörjat en forskarutbildning vid senast trettio års ålder minskat kraftigt de senaste

---

²⁷ En ny rapport från det europeiska nätverket Euraxess belyser olika hinder som vägen för utländska forskare som vill göra karriär i Sverige. Rapporten bygger på två enkätundersökningar och intervjuer med unga internationella forskare och universitetsanställda. Den lyfter bland annat språket som en barriär, samt svårigheten att förstå hur den svenska arbetsmarknaden utanför akademien fungerar. Euraxess (2024) *Har Sverige råd att förlora dem? Stöd till internationella juniora forskares karriärmöjligheter utanför akademien*.

²⁸ Bland examinerade på grund- och avancerad nivå läsåret 2022–23 var andelen inresande studenter 12 procent. För mer information, se Universitetskanslersämbetet och Statistikmyndigheten (2024) *Universitet och högskolor Studenter och examinerade på grundnivå och avancerad nivå 2022/23*. UF 20 SM 2401.

²⁹ Under 2022 hade 32 procent av personalen någon form av tidsbegränsad anställning. Tidsbegränsade anställningar är vanligare tidigt efter doktorsexamen. Universitetskanslersämbetet (2024) *Tidsbegränsade anställningar i högskolan*.

femton åren.³⁰ Denna utveckling kan bero på en ökad konkurrens med internationella studenter, men även på ett minskat intresse för forskarutbildningen bland svenska studenter.

Goda arbetsmarknadsutsikter är sannolikt en viktig faktor i beslutet att genomgå en forskarutbildning. Att vissa doktorsexaminerade inte etablerar sig på den svenska arbetsmarknaden kan därför minska forskarutbildningens attraktivitet. De osäkra arbetsvillkoren under perioden efter doktorsexamen³¹ och bristen på ekonomiska incitament att genomgå en forskarutbildning³² kan också vara en del av förklaringen.

Samtidigt innebär doktorsexaminerades höga etableringsgrad att det finns en efterfrågan på forskarutbildade på den svenska arbetsmarknaden, både inom och utanför högskolesektorn. Det finns också tecken på att denna efterfrågan har ökat under de senaste åren. En tidigare studie från UKÄ visar att andelen jobbannonser där kompetens på forskarnivå efterfrågas fördubblats mellan 2012 och 2020.³³ UKÄ har också konstaterat att det råder brist på disputerade lärare inom flera hälso- och sjukvårdsutbildningar samt lärarutbildningar.³⁴ Detta påverkar högskolans möjligheter att bidra till kompetensförsörjningen inom välfärdssektorn.

---

³⁰ Universitetskanslersämbetet. (2024) *Dimensionering av utbildning på forskarnivå.*

³¹ Statistikmyndigheten SCB (2019) *Doktorsexaminerades villkor. Under forskarutbildningen och i arbetslivet.*

³² En UKÄ-studie från 2019 visar att det inte finns någon ekonomiskt betydelsefull skillnad i löneinkomster mellan jämförbara individer med och utan examen på forskarnivå i Sverige på kort till medellång sikt. Universitetskanslersämbetet (2019) *Hur värderas en forskarutbildning? En jämförande studie av individer födda 1970–1985 med och utan examen på forskarnivå.*

³³ Universitetskanslersämbetet (2021) *Högst efterfrågan på forskarutbildade på lärosätena och inom vården.*

³⁴ Universitetskanslersämbetet (2024) *Tillgången på forskarexaminerad personal till hälso- och sjukvårdsutbildningar samt lärarutbildningar.*

Referenser

Auriol, L., M. Misu and R. Freeman (2013) *Careers of Doctorate Holders: Analysis of Labour Market and Mobility Indicators*, OECD Science, Technology and Industry Working Papers, No. 2013/04, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/5k43nxgs289w-en>.

Ds 2024:31. *Bättre migrationsrättsliga regler för forskare och studenter.*

Euraxess (2024) *Har Sverige råd att förlora dem? Stöd till internationella juniora forskares karriär-möjligheter utanför akademien.*

OECD (2022) *Education at a Glance 2022.*

Sveriges universitetslärare (2020) *Var femte postdok finns inte i statistiken.* <https://universitetslararen.se/2020/05/29/var-femte-postdok-finns-inte-i-statistiken/>

Statistikmyndigheten SCB (2019) *Doktorsexaminerades villkor. Under forskarutbildningen och i arbetslivet.*

Universitetskanslersämbetet (2024) *Dimensionering av utbildning på forskarnivå.*

Universitetskanslersämbetet (2024) *Tillgången på forskarexaminerad personal till hälso- och sjukvårdsutbildningar samt lärarutbildningar.*

Universitetskanslersämbetet (2024) *Tidsbegränsade anställningar i högskolan.*

Universitetskanslersämbetet (2024) *Inresande studenter på masterprogram vid svenska lärosäten.*

Universitetskanslersämbetet (2023) *Etablering på arbetsmarknaden efter studier i högskolan Examinerade på grundnivå och avancerad nivå 2015/16–2019/20.*

Universitetskanslersämbetet (2021) *Doktorsexaminerades etablering på arbetsmarknaden: Examinerade 1998–2017.*

Universitetskanslersämbetet (2021) *Högst efterfrågan på forskarutbildade på lärosätena och inom vården.*

Universitetskanslersämbetet (2019) *Hur värderas en forskarutbildning? En jämförande studie av individer födda 1970–1985 med och utan examen på forskarnivå.*

Universitetskanslersämbetet och Statistikmyndigheten SCB (2024)
*Universitet och högskolor. Doktorander och examina på forskarnivå
2023. UF 21 SM 2401.*

Universitetskanslersämbetet och Statistikmyndigheten SCB (2024)
*Universitet och högskolor. Studenter och examinerade på grundnivå och
avancerad nivå 2022/23. UF 20 SM 2401.*

Bilaga 1.

Beskrivning av etableringsmättet

Den här bilagan innehåller en detaljerad genomgång av hur statistiken om etableringen på arbetsmarknaden är framtagen.

I vår undersökning mäts etableringen på arbetsmarknaden för doktorsexaminerade i Sverige 2013–2020. Uppföljningen sker i de flesta fall tre år efter avlagd examen. Vissa årgångar följs även upp 1 år och 5 år efter examen.

Datakällan till vår uppföljning består av SCB:s longitudinella integrationsdatabas för sjukförsäkrings- och arbetsmarknadsstudier LISA. Där finns uppgifter om samtliga personer i åldern 16 år och äldre som var folkbokförda i Sverige respektive år, bland annat sysselsättning, inkomster och yrke.

Arbetsmarknadsställning

Vi delar in personerna som ingår i uppföljningen i fyra kategorier utifrån vilken ställning de har på arbetsmarknaden:

- **Etablerad ställning:** God ställning på arbetsmarknaden.
- **Osäker ställning:** Relativt låg arbetsinkomst eller förekomst av arbetslöshet.
- **Svag ställning:** Låg arbetsinkomst eller förekomst av heltidsarbetslöshet en stor del av året.
- **Utanför arbetsmarknaden:** Ingen arbetsinkomst.

Dessa fyra kategorier har inkluderats i analysen (och utgör nämnaren i andelsberäkningen). Andelen etablerade beräknas genom att antalet etablerade divideras med summan av antalet etablerade, antalet med osäker ställning, antalet med svag ställning och antalet som var utanför arbetsmarknaden.

Etablerad på arbetsmarknaden

För att definieras som etablerad på arbetsmarknaden krävs att individen uppfyller samtliga av följande kriterier:

- Individen är sysselsatt i november månad det aktuella uppföljningsåret enligt den definition som Statistiska centralbyrån (SCB) använder i sysselsättningsregistret.

- Den sammanräknade arbetsinkomsten under året ska överstiga 260 300 kronor (år 2021).³⁵
- Det ska inte finnas några händelser som visar perioder av arbetslöshet eller att individen har varit föremål för arbetsmarknadspolitiska åtgärder under året. Arbetslösheten kan vara på hel- eller deltid och gäller även arbetssökande med tillfällig timanställning.
- Individen definieras inte som studerande eller ”utanför populationen” (se definitioner nedan).

Den definition av etablerad som används här är på många sätt snäv. Det är flera villkor som måste vara uppfyllda under uppföljningsåret för att en person ska räknas som etablerad, och definitionen avser därmed en person med en relativt god ställning på arbetsmarknaden.

Osäker ställning på arbetsmarknaden

- Arbetsinkomsten var i intervallet 220 400–260 300 kronor (år 2021).
- Individen har en lägre arbetsinkomst än 220 400 kronor, men betraktas som företagare, det vill säga har inkomst från aktiv näringsverksamhet.
- Arbetsinkomsten överstiger 260 300 kronor, men det förekommer arbetslöshet eller arbetsmarknadspolitiska åtgärder under året.
- Arbetsinkomsten överstiger 260 300 kronor, men individen uppfyller inte kriteriet ”sysselsatt i november månad”.
- Individen definieras inte som studerande eller ”utanför populationen” (se definitioner nedan).

Svag ställning på arbetsmarknaden

- Arbetsinkomsten var i intervallet 1–220 399 kronor (år 2021). I den här gruppen kommer arbetsinkomsten enbart från anställning.
- Arbetsinkomsten överstiger 220 399 kronor, men det finns förekomst av arbetslöshet eller arbetsmarknadspolitiska åtgärder som överstiger 270 dagar under året.

---

³⁵ Arbetsinkomsten har räknats upp med den genomsnittliga takten på löneökningarna för varje år sedan 1996, vilket är det första året som ingår i beräkningen av etableringen av examinerade på grundnivå och avancerad nivå.

- Individen definieras inte som studerande eller ”utanför populationen” (se definitioner nedan).

Utanför arbetsmarknaden

- Det saknas inkomst från förvärvsarbete under det aktuella året.
- Individen definieras inte som studerande eller ”utanför populationen”.

Två grupper ingår inte i beräkningarna för de redovisningar som avser ställningen på arbetsmarknaden: studerande och gruppen ”utanför populationen”.

Studerande

Studerande ingår inte i beräkningen för de redovisningar som avser ställningen på arbetsmarknaden.

Som studerande räknas en individ om följande kriterier är uppfyllda:

- Individen har under det aktuella året varit registrerad i högskolans forskarutbildning.
- Individen har under det aktuella året varit registrerad i högskolans utbildning på grundnivå eller avancerad nivå samtidigt som individen fått studiestöd.
- Individen har inte varit registrerad i någon högskoleutbildning, men fått minst 4 100 kronor i studiestöd (år 2021).

Utanför populationen

Gruppen ”utanför populationen” ingår inte i beräkningen för de redovisningar som avser ställningen på arbetsmarknaden.

Till gruppen ”utanför populationen” hör personer som avlidit, utvandrat eller som har ett personnummer som inte finns i registret över totalbefolkningen (RTB).

Till ”utanför populationen” räknas en individ om följande kriterier är uppfyllda:

- Individen var inte folkbokförd i Sverige den 31 december under det aktuella året.
- Individen var inte folkbokförd i Sverige den 31 december året efter det aktuella året. Det här gäller enbart dem som inte tillhörde gruppen etablerade under det aktuella året.

- Individen saknar helt inkomster i Sverige under det aktuella året. Den disponibla inkomsten var 0 kronor.

Inkomstgränserna för att definiera olika ställningar på arbetsmarknaden har justerats för varje år sedan 1996, vilket är det första året som ingår i beräkningen av etableringen av examinerade på grundnivå och avancerad nivå. Den genomsnittliga löneförändringen på arbetsmarknaden används som uppräkningsfaktor för nästkommande uppföljningsår.

Inkomstgränserna som har använts för att definiera individers arbetsmarknadsställning under perioden 2014–2021 redovisas i tabell B1.

Tabell B1. Inkomstgränser i kronor för definitionen av högskoleexaminerades arbetsmarknadsställning.

År	Lägre gräns	Övre gräns
2014	186 500	220 400
2015	190 100	224 600
2016	194 900	230 200
2017	200 200	236 500
2018	205 500	242 800
2019	209 700	247 700
2020	214 500	253 300
2021	220 400	260 300

Data

Flera olika datakällor har använts för att klassificera ställningen på arbetsmarknaden eller för att fastställa om de examinerade fanns kvar till förfogande på den svenska arbetsmarknaden. Huvudkällan för att klassificera ställningen på arbetsmarknaden har varit inkomstuppgifter från kontrolluppgiftssystemet, de standardiserade räkenskapsutdragen, sociala transfereringar från Försäkringskassan och studieersättningar från Centrala studiestödsnämnden (CSN). Uppgifter om sysselsättning har hämtats från SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS). Arbetsförmedlingens uppgifter om registrerade arbetssökande har använts som information om arbetslöshet och arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

De ovan nämnda uppgifterna finns samlade i SCB:s databas Longitudinell integrationsdatabas för sjukförsäkrings- och arbetsmarknadsstudier (LISA). Huvudsyftet med LISA är att samla information från flera olika register inom det breda området utbildning, sysselsättning och inkomster. Populationen i databasen består av alla som är 16 år och äldre och som är folkbokförda i Sverige den 31 december aktuellt år.

Uppgifter om avlagda doktorsexamina samt uppgifter om fortsatta studier bland annat i forskarutbildningen har hämtats från Universitets- och högskoleregistret vid SCB.

Bilaga 2.

Läsanvisning

Tabeller och diagram ger uppgifter om antal eller andelar (%).

- Uppgifter om antal lägre än 4 är ersatt med (..) i tabeller.
- Uppgifter om antal är avrundade till närmsta tiotal i rapporten. Observera att det i vissa fall leder till att summeringen för totalraden avviker.
- Uppgifter om andelar redovisas inte för grupper om det är mindre än 20 individer i nämnaren.
- Uppgifter om andelar är avrundade till heltal.

Bilaga 3.

Definitioner och begreppsförklaringar

Arbetsinkomst

Arbetsinkomsten³⁶ omfattar kontant bruttolön, inkomst av aktiv näringsverksamhet, sjukpenning, graviditetspenning, smittbärappenning, sjuklönegaranti, skattepliktig arbetsskadeersättning, rehabiliteringsersättning, föräldrapenning vid barns födelse och adoption, tillfällig föräldrapenning vid vård av barn samt närståendepenning.

Arbetsinkomsten används i den här studien för att definiera individernas ställning på arbetsmarknaden. Brytpunkterna i arbetsinkomsten för att räknas som etablerad, med osäker ställning eller svag ställning har justerats upp med den genomsnittliga takten på löneökningarna för varje år sedan 1996. Inkomstgränserna som har använts för att definiera individers arbetsmarknadsställning under perioden 2014–2021 redovisas i tabell B1 i bilaga 1.

Arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Arbetsmarknadspolitiska åtgärder syftar till att stärka individens förutsättningar att få och behålla ett arbete. Arbetsmarknadspolitiska åtgärder har varierat under åren. De arbetsmarknadspolitiska insatserna och programmen 2021 består av

- program med aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning
- stöd till arbetsgivare vid anställning
- insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Deltidsarbetslöshet

För att betraktas som deltidarbetslös krävs att individen tagit emot arbetslöshetsersättning. En timanställd som samtidigt varit arbetssökande anses också vara deltidarbetslös.

Huvudsakligt arbetsställe

Många variabler i den här studien avser personens huvudsakliga arbetsställe under uppföljningsåret, exempelvis sektor och yrke.

---

³⁶ I SCB:s register benämns dessa "Förvärvsinkomst" och "Arbetsrelaterade ersättningar". I den här rapporten används i stället det tidigare, förenklade, begreppet "arbetsinkomst". Arbetsrelaterade ersättningar är de ersättningar som inte är kontant bruttolön och inkomst från aktiv näringsverksamhet, men ersättningen baseras på tidigare förvärvsinkomst.

Om personen har haft flera arbetsställen under året, det arbetsstället som täcker november väljs som huvudsakligt arbetsställe. Om personen har haft flera arbetsställen under året där fler än ett täcker november, det arbetsstället som täcker november med högst lön väljs som huvudsakligt arbetsställe.

Sektor

I den här rapporten skiljer vi mellan tre institutionella sektorer: privat sektor, statlig sektor och kommunal och regional sektor, se kodning nedan. Uppgifterna hämtas från Företagsregistret som redovisar företagens sektorstillhörighet för individer som är förvärvsarbetande. Uppgifterna om sektor i den här studien avser det huvudsakliga arbetsstället under uppföljningsåret.

- **Privat sektor** 21 Aktieföretag, ej offentligt ägda,
22 Övriga företag, ej offentligt ägda,
23 Statligt ägda företag och organisationer
24 Kommunalt ägda företag och organisationer,
25 Övriga organisationer.
- **Statlig sektor** 11 Statlig förvaltning,
12 Statliga affärsverk,
15 Övriga offentliga institutioner.
- **Kommunal och regional sektor** 13 Primärkommunal förvaltning,
14 Landsting.

Studieersättning

De studieersättningar som ingår i definitionen av arbetsmarknadsställningar är ersättningar i form av studiemedel och utbildningsbidrag till doktorander.

Sysselsättning

I SCB:s Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) definieras en person som sysselsatt om personen utfört förvärvsarbete, antingen som egen företagare eller som anställd, motsvarande minst en timme per vecka under november månad det aktuella året.

Utländska doktorsexaminerade

Med utländska doktorsexaminerade avses doktorsexaminerade som var utländska doktorander, det vill säga att de kom till Sverige för att genomgå en utbildning på forskarnivå. Här ingår följande personer:

- Personer från andra länder som har beviljats uppehållstillstånd för studier i Sverige och där beslutet om uppehållstillstånd är fattat mindre än två år innan doktorandstudierna påbörjades.
- Utrikes födda som har invandrat mindre än två år innan doktorandstudierna påbörjades.

- Doktorander som saknar uppgift om svenskt personnummer i högskolornas studieadministrativa system.
- Doktorander med okänd bakgrund, dvs. de med okänt födelseland eller som inte återfinns i registret över totalbefolkningen.

Yrke

SCB:s yrkesregister används för att klassificera personer efter det arbete de utför. Från och med 2014 redovisas statistiken efter den nya yrkesnomenklaturen Standard för svensk yrkesklassificering (SSYK 2012). Vi använder den 3-siffriga SSYK-indelning som skiljer mellan 147 yrkesgrupper.

Yrkeställning

En individ kan vara etablerad på arbetsmarknaden i tre olika yrkeställningar: anställd, egenföretagare eller kombinatör. Som anställd räknas de som bara har anställningar och inte har någon form av eget företag. Till företagare räknas de individer som antingen är egenföretagare eller ett driver ett företag (aktiebolag). En kombinatör är en individ som kombinerar yrkeställningar genom att dels vara anställd, dels arbeta i ett eget företag. Kombinationen kan anta olika former. Individen kan kombinera en anställning som huvudsysselsättning med egenföretagande som bisyssla, egenföretagande som huvudsysselsättning och anställning som bisyssla alternativt kombinationen av att driva ett aktiebolag med en enskild firma.

Bilaga 4. Etableringsgrad per forskningsämnesområde och lärosäte

Tabellen B2. redovisar etableringsgraden uppdelad på forskningsämnesområde och lärosäte. Skillnader i doktorsexaminerades etableringsgrad mellan olika lärosäten kan bero på skillnader i doktorandsammansättningen och regionens arbetsmarknadsläge. Även arbetsmarknader utanför Sverige kan påverka lärosätens etableringsgrad. Till exempel kan doktorsexaminerade från lärosäten som är belägna nära landets gränser ha större möjligheter att arbetspendla till ett annat nordiskt land. Det är viktigt att notera att antalet doktorsexaminerade skiljer sig mellan lärosäten. Därför bör jämförelser mellan lärosäten göras med försiktighet.

Tabell B2. Etableringsgrad (procent) för doktorsexaminerade 2013–2018, tre år efter doktorsexamen, uppdelat på forskningsämnesområde och lärosäte (för de lärosätena med minst 20 doktorsexaminerade).

Forskningsämnesområde & lärosäte	Antal doktors-examinerade	Andel etablerade (%)
Naturvetenskap		
Chalmers tekniska högskolan	180	84
Göteborgs universitet	190	78
Karlstads universitet	30	97
Kungl. Tekniska högskolan	320	79
Linköpings universitet	200	81
Linnéuniversitetet	50	85
Luleå tekniska universitet	30	82
Lunds universitet	420	76
Mälardalens universitet	40	84
Stockholms universitet	460	80
Sveriges lantbruksuniversitet	160	72
Umeå universitet	160	76
Uppsala universitet	410	76
Örebro universitet	30	86
Teknik		
Blekinge tekniska högskola	30	86
Chalmers tekniska högskola	620	89
Kungl. Tekniska högskolan	820	87
Linköpings universitet	170	90
Luleå tekniska universitet	250	83
Lunds universitet	320	78
Mittuniversitetet	40	87

Tabell B2 (fortsättning). Etableringsgrad (procent) för doktorsexaminerade 2013–2018, tre år efter doktorsexamen, uppdelat på forskningsämnesområde och lärosäte (för de lärosätena med minst 20 doktorsexaminerade).

Forskningsämnesområde & lärosäte	Antal examinerade	Andel etablerade (%)
Teknik		
Mälardalens universitet	40	84
Umeå universitet	20	92
Uppsala universitet	140	84
Medicin och hälsovetenskap		
Göteborgs universitet	670	89
Karolinska institutet	1 610	86
Linköpings universitet	300	90
Linnéuniversitetet	40	100
Luleå tekniska universitet	30	100
Lunds universitet	800	86
Malmö universitet	50	84
Mittuniversitetet	20	100
Stiftelsen Högskolan i Jönköping	30	89
Umeå universitet	360	89
Uppsala universitet	610	85
Örebro universitet	140	94
Lantbruksvetenskap och veterinärmedicin		
Sveriges lantbruksuniversitet	260	82
Samhällsvetenskap		
Göteborgs universitet	320	86
Handelshögskolan i Stockholm	60	64
Karlstads universitet	70	93
Linköpings universitet	170	90
Luleå tekniska universitet	40	97
Lunds universitet	250	78
Stiftelsen Högskolan i Jönköping	60	90
Stockholms universitet	410	82
Sveriges lantbruksuniversitet	30	74
Umeå universitet	190	91
Uppsala universitet	290	78
Örebro universitet	110	89
Göteborgs universitet	320	86
Handelshögskolan i Stockholm	60	64
Karlstads universitet	70	93
Humaniora och konst		
Göteborgs universitet	140	78
Kungl. Tekniska högskolan	30	85
Lunds universitet	160	74
Stockholms universitet	190	68
Umeå universitet	60	71
Uppsala universitet	170	74

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) ska bidra till att stärka den svenska högskolan och Sverige som kunskapssamhälle. Vi granskar kvaliteten på högskoleutbildningarna, vi analyserar och följer upp utvecklingen inom högskolan och vi bevakar studenternas rättssäkerhet.

uka.se

